

Landsbergis: Lietuvos valdžia slysta į komunistinę diktatūrą

Vilnius, rugsėjo 13 d. (LR) — Seimo opozicijos vado Vytauto Landsbergio teigimu, valdančiosios partijos depresija ir Lietuvoje sukurta situacija, kurią anksčiau buvo galima įvardyti kaip „autoritarinę, lobistinę santvarką“, darosi pavojinga valstybei. „Referendumu nepavykus pristabdyti korupcijos Lietuvoje, ši santvarka ėmė sparčiau slinkti neokomunistinės diktatūros kryptimi“, sakė Seimo opozicijos vadas.

Artūras Račas „Lietuvos ryte“ rašo, jog pagrįsdamas tokią savo išvadą, V. Landsbergis išvardijo minėtą kryptį iliustruojančius požymius: norima kontroliuoti teismus, prokuratūrą ir advokatūrą, vyriausybė per savo ministrą valdys advokatus, prezidentas reikalauja sau teisės skirti net generalinio prokuroro pavaduotojus, Aukščiausiasis teismas išvaikomas ir bus paskiriamas iš naujo, todėl teisėjai, kurie nori toliau dirbti, jau stengiasi įtikti partinei valdžiai. Be to, pasak Landsbergio, tiesiai laisvesnių masinės informacijos priemonių užgniauzimas, likviduota populiarieji televizijos laida, kuri buvo įsteigta ne vienai, bet įvairioms nuomonėms reikšti („Naujienos, Nuomonės“ — apie tai rašėme rugsėjo 20 d. „Drauge“ — Red.) o „politinių laidų televizijoje prižiūrėtojas paskelbia jog cenzūros dar esą per maža“.

Teisės saugos srityje, Vytauto Landsbergio nuomone, toliau einama neteisėsinės valstybės link, nes, nusižengiant įstatymui, be Seimo žinios skubiai atleistas generalinis policijos komisaras, o Vidaus reikalų ministerijos struktūrose sparčiai didinama sovietinio tipo vidaus kariuomenė. Teigdamas, jog ši kariuomenė apginkluojama net artilerija, Landsbergis sakė, jog niekas nepaaiškina, prieš ką LDDP rengiasi Lietuvos viduje kariauti.

Žengiama neteisėsinės valstybės link

Kaip požymį, kad žengiama neteisėsinės valstybės link, V. Landsbergis įvardijo ir neseniai prezidento išleista „jo galias viršijanti dekretą apie naujos valdiškos struktūros įkūrimą (turėtą galvoje A. Brazausko dekretas „Dėl tarpžinybinės komisijos kovai su ekonominiais

nusikaltimais įsteigimo“), kuri iškeliamas virš Seimo, virš prezidento ir virš visų konstitucinių įstaigų ir pareigūnų“. Šiuo dekretu sudarytą komisiją Landsbergis prilygino Prancūzijos revoliucijos laikais veikusiai Direktorijai ir sakė, jog opozicija „neabejotinai“ apskųs šį dokumentą Konstituciniam Teismui. „Ne pirmą kartą pastebime, kad panašūs veiksmai panašūs ir prezidento kompromitavimą, tačiau jis turi perskaityti, ką pasirašo“, pastebėjo Landsbergis.

Tai, kad į Seimo darbotvarkę vėl įtrauktas nepaprastosios padėties įstatymas, kuriuo numatoma apriboti konstitucines piliečių teises, opozicijos lyderio nuomone, liudija apie bandymą naikinti demokratinę valstybę ir tam teks priešintis.

LDDP turėtų konsultuotis su kitomis frakcijomis

Paklaustas, kaip jis vertina LDDP viešai išsakytus pasiūlymus dėl kai kurių Konstitucijos straipsnių keitimo, V. Landsbergis teigė, kad jeigu LDDP rimtai nori siekti Konstitucijos pataisų, ji pirmiausia turėtų konsultuotis su kitomis frakcijomis ir partijomis. „Jeigu ji to nedarys, galima bus padaryti tik vieną išvadą — tai tik populistinis triukas, iš anksto žinant balsavimo rezultatus ir siekiant susirinkti taškų“, sakė Landsbergis.

Komentuodamas Konstitucijos keitimo referendume galiybę, opozicijos lyderis sakė nežinąs, kaip tokią idėją vertins žmonės, kurie neseniai buvo agituojami neabsuoti referendume. „Nemanau, kad tai yra kelias, kuris padėtų LDDP išspręsti žemės pardavimo ar jos priskyrimo bendrovėms problemą“, sakė jis.

Beje, Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas, kiek vėliau komentodamas opozicijos vadovo išsakytas mintis, teigė, jog „poną Landsbergį aiškiai neigiamai paveikė eilinis pralaimėjęs referendumas“. „Tai, kas čia buvo pasakyta apie visas tas diktatūras, lietuviškai tariant, yra paistalas, raizgalas, ir sapalas“, sakė Seimo pirmininkas. Jo nuomone, gąsdinimai tampa sistema, nes neturima konstruktyvios politikos ir griebiamasi tradicinio būdo.

Rusija žada pasirašyti karines sutartis su Baltijos šalimis

Maskva, rugsėjo 12 d. (BNS) — Rusija ketina stiprinti Baltijos regiono valstybių saugumą, pasirašydama dvišales sutartis su šiomis valstybėmis, pareiškė Rusijos gynybos ministras Pavel Gračev, grįžęs po oficialaus vizito Danijoje.

Pavel Gračev Kopenhagoje pasirašė karinio bendradarbiavimo sutartis su Norvegija, Suomija ir Danija. Rusija pasirašiusi panašiai bendradarbiauti su Lietuva, Latvija bei Estija, sakė Gračev.

Kaliningrado srityje, anot Gračev, dabar sutelkta „galin- ga grupuotė“, kelis kartus viršijanti tokį kariuomenės dydį, koks būtų reikalingas saugu-

mui Kaliningrado srityje užtikrinti. Todėl Rusija numato dalį Kaliningrado karinių pajėgų išvesti į kitas Rusijos sritis. Toks kariuomenės perdėlokavimas turi būti atliktas atsižvelgiant į Rusijos interesus, nes, pasak Gračevo, „mums nebūtina per- metinė kariuomenė į Urą, daug svarbiau — suformuoti Leningrado ir Šiaurės Kaukazo karines apygardas“.

Tačiau, kaip pažymėjo Rusijos gynybos ministras, dabartinis kariuomenės sutelkimas Leningrado bei Šiaurės Kaukazo regionuose prieštarauja sutarčiai dėl paprastųjų ginkluotųjų pajėgų apribojimo Europoje, kuri numato Rusijai tam tikras ka-

Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorius Lietuvai James Swihart (kairėje) prie Lietuvos ambasados rūmų Vašingtone su Lietuvos ambasadoriumi Alfonsu Eidintu.

OSI byla prieš A. Lileikį

New Yorkas, rugsėjo 21 d. — Jungtinių Amerikos Valstijų Teisingumo departamento Specialių Tardymų Skyrius (Office of Special Investigations, trumpai — OSI), rugsėjo 21 d. iškėlė išpilietinimo bylą prieš Aleksandrą Lileikį. A. Lileikis, kuris gyvena Norwood, Massachusetts, yra kaltinamas vadovavimu Vilniaus saugumo policijai vokiečių okupacijos laikotarpiu. Pagal Amerikos įstatymus, tokios rūšies byla yra civilinė, o ne kriminalinė. Apkaltin- tasis neturi teisės į advokatą nei į kitas įprastas teisėto proceso teises.

Iteikiant jam oficialius kaltinimo dokumentus trečiadienio rytą, A. Lileikio namas buvo apsuptas FBI agentų. Kaip praneša Rasa Razgaitienė, televizijos reporteriai, atvykę tuo pačiu metu kaip FBI agentai, netikėtai užkluptam apkaltintam tuoj pat statė klausimus ir kišo mikrofonus į veidą. A. Lileikis yra 87-ių metų amžiaus ir emigro- vo į Ameriką po II Pasaulinio karo.

Šiuo metu OSI aktyviai vykdo išpilietinimo bylą prieš Joną Stelmoką, gyvenantį Filadelfijoje, už tariamą dalyvavimą trečiame savisaugos batalione. OSI taip pat yra iškėlusį bylas prieš Joną Gudauską, gyvenan- tį Massachusetts valstijoje, ir Kazimierą Čiurinską, gyvenan- tį Indianos valstijoje, už tariamą dalyvavimą dvyliktame sa- visaugos batalione. OSI tiria kaltinimus Amerikoje ir Lietu- voje.

riuomenės kvotas minėtose apygardose. P. Gračev pažymėjo, kad Rusija sumažins kariuome- nę Kaliningrado srityje, jei bus peržiūrėtos kariuomenės sutel- kimo normos kitose srityse.

Rugsėjo 22 d. „New York Times“ dienraščio laidoje šis įvykis buvo plačiai aprašytas, minint, kad ši byla prieš Lileikį, kurioje įteiktas prašymas Bos- tono teismui atimti Lileikio JAV pilietybę, reikšminga tuo, kad ji yra pirmoji, kuriai paro- dymai buvo surinkti, naudojan- tis dabartinės Lietuvos valdžios žinioje esančiais archyvais.

Anot OSI direktoriaus parei- gas einančio Eli Rosenbaum, tai yra pirmas atsitikimas, kad karo nusikaltimų byla yra ke- liama buvusiam aukštam Lietu- vos policijos pareigūnui.

Nors „New York Times“ ko- respondentui nepavyko pasikal- bėti su Lileikiu, OSI pareigūnai sakė, kad 87 m. amžiaus Lilei- kis yra sveikas, bet jo žmona ligonė. Jis yra kaltinamas vado- vavimu Vilniaus krašte veiku- siai „Lietuvos slapta policijai“ nacių okupacijos metu, kad to- se pareigose vadovavęs šimtui slapty agentų ir daugybei infor- matorių ir kad jo pasirašytais įsakymais „tuzinai“ žydų buvo išduoti naciams sušaudyti Pane- riuose.

JAV karininkas: Lietuvai reikalinga kariuomenė

Vilnius, rugsėjo 22 d. (Elta) — Savaite Lietuvoje viešėjęs Pen- silvanijos Nacionalinės gvar- dijos generolas majoras Gerald T. Sajer susitiko su Lietuvos ap- saugos sistemos vadovybe, lankėsi kariuomenės dali- niuose. „Bendraudamas su jų savanoriais, geležinio Vilko vyrais, aš pamačiau, kokie jie energingi ir entuziastingi — mes gi turime sudaryti jiems gali- mybę susipažinti su JAV gyny-

JAV ambasadorius lankėsi Lietuvos ambasadoje

Vašingtonas, rugsėjo 21 d. — Naujai paskirtas Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorius Lietuvai James Swihart, Jr., prieš išvykdamas į Vilnių rugsėjo 16 d. apsilankė Lietuvos ambasadoje Vašingtone. Jį pri- ėmė ambasadorius Alfonsas Eidintas.

Pokalbio metu buvo aptarti Lietuvos ir JAV santykiai bei galimybės juos labiau išvystyti. Abu ambasadoriai buvo tos nuo- monės, kad yra daug galimybių glaudžiai bendradarbiauti viso- se tarpusavio santykių srityse. Po to ambasadorius A. Eidintas ir ponias Birutė svečiui su žmona aprodė ambasados patalpas, su- pažindino su ambasados darbu- tojais. Ta proga ambasadorius A. Eidintas įteikė ambasadoriui Swihart ir jo žmonai pasus su Lietuvos vizomis ir palinkėjo sėkmingo darbo Vilniuje abiejų šalių naudai.

Tą patį vakarą abu ambasado- riai dar kartą turėjo galimybę pratęsti pokalbį priėmimo, kurį ambasadorius James Swihart garbei surengė buvęs JAV am- basadorius Lietuvai Darryl Johnson.

Čekija nori dvišalių ryšių su Lietuva

Vilnius, rugsėjo 21 d. (Elta) — Čekijos užsienio reikalų mi- nisterijos vadovai pokalbyje su Lietuvos parlamentariais pagei- davo, kad būtų plėtojami ekono- miniai ryšiai tarp šių šalių ir siūlė artimiausiu metu pasira- šyti investicijų apsaugos bei dvi- gubą apmokestinimo išvengimo sutartis. Jie sakė, jog Čekija labiau teikia prioritetą dviša- liams valstybių santykiams, ne- gu daugiašaliui bendradarbiavi- mui regionuose. Tokios nuomo- nės yra ir Čekijos parlamento užsienio reikalų komiteto na- riai.

Apie tai spaudos konferencijo- je pranešė Seimo užsienio reika- lų komiteto pirmininko pava- duotojas Algis Gričius. Jis va- dovavo delegacijai, kuri tris die- nas viešėjo Prahoje Čekijos Na- cionalinio Susirinkimo (parla- mento) vadovybės kvietimu.

Čekai taip pat norėtų vystyti bendradarbiavimą su Lietuva karinės technikos panaudojimo srityje. Gynybos ministro pir- masis pavaduotojas Jiržis Pos- pišilas sakė, kad bendradarbia- vimas saugumo klausimais, kaip ir daugelyje užsienio poli- tikos sričių, tarp Vyšegrado šalių yra silpnas, o ateityje galėtų vystytis nebet Vakarų Europos sąjungos rėmuose. To- dėl ir čia Čekija orientuojasi į dvišalius kontaktus.

bos sistema, kad jie pasimoky- tų ir įgytą patirtį galėtų diegti savo kariuomenėje“, sakė gen. maj. Sajer. Jo teigimu, Lietuvos karininkų stažavimasis užsie- nyje, patyrusių amerikiečių karo specialistų paskaitos Lie- tuvoje ir turėtų būti JAV kari- nės pagalbos Lietuvai progra- mos „Military to military“ pa- grindas.

Generolas majoras Sajer pa- žymėjo, kad Lietuvai būtinai rei- kia turėti savo kariuomenę, kuri įsijungtų į kolektyvinio saugumo sistemą. „Jei neturi savo kariuomenės, gali sulaukti prieško kariuomenės savo sto- vykloje“, sakė gen. maj. Gerald Sajer.

Pasirašyta ekonominė sutartis su St. Peterburgu

Vilnius, rugsėjo 22 d. (Elta) — Lietuvos Respublikos vyriausy- binė delegacija, vadovaujama ministro pirmininko Adolfo Šle- zevičiaus, su darbo vizitu ketvir- tadienį lankėsi Sankt Peter- burge — antrame pagal dydį Ru- sijos mieste, kuris yra ir tradi- cinis ekonominis ir prekybinis Lietuvos partneris.

Lietuvos Respublikos ir Sankt Peterburgo oficialiųjų atstovų derybų metu Lietuvos vyriausy- bės vadovas pasakė, kad Lietu- vai labai aktualu ieškoti rinkų, todėl svarbūs ir ryšiai su at- skiromis Rusijos sritimis. Jis taip pat kreipėsi į miesto merą Anatolij Sobčak, prašydamas pagalbos Sankt Peterburgo lie- tuvių bendruomenei gauti pa- talpas, mainais pasiūlydamas

galimas geras darbo sąlygas Vil- niuje Sankt Peterburgo preky- bos atstovui. A. Sobčak pažadė- jo pagalbą vietos lietuviams. Sankt Peterburgo meras atkrei- pė dėmesį į Lietuvoje gana sėk- mingai išsprendžiamą tautinių ma- žumų problemą.

Po derybų buvo pasirašytas susitarimas dėl prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo tarp Lietuvos Pramonės ir pre- kybos ministerijos bei Sankt Pe- terburgo vyriausybės. Taip pat pasirašytas ketinimų protokolais dėl lietuviško prekybos centro Sankt Peterburge statybos.

Sankt Peterburgo meras Ana- tolis Sobčak paprašė svečių pa- sveikinti su gimimo diena Lie- tuvos prezidentą ir perdavė jam oficialų laišką.

Baltarusijos lėktuvai pažeidžia Lietuvos oro erdvę

Vilnius, rugsėjo 21 d. (Elta) — Jeigu Lietuva turėtų bent porą pabūklų, oro erdvės pažeidimai ties Adučiškio miesteliu pasie- nyje su Baltarusija iš karto liau- tųsi, pareiškė Lietuvos karinių oro pajėgų štabo karininkas. Komentuodamas Lietuvos notą Baltarusijai dėl rugsėjo 15 dieną net 31 kartą pažeistos oro erd- vės, jis sakė, kad tai yra spau- dimas ryšium su derybomis dėl Adučiškio geležinkelio stoties.

Baltarusijos mieste Postavi, 7

kilometrai nuo sienos su Lietu- va, yra didelis aerodromas, ku- riame bazuojasi MIG ir SU tipo naikintuvai. Baltarusijos atsto- vai aiškina, jog, esant nepalan- kiai vėjų kryptėi, kildami ir leisdamiesi jie priversti įskris- ti į Lietuvos teritoriją daugiau kaip 10 kilometrų. Tačiau lietu- viai atkreipia dėmesį, kad per- nai ir šiemet iki vasaros pabaigos tokių pažeidimų beveik nebuvo, o klimatas per- tą laiką iš esmės nepasikeitė.

Kuriami nauji teismai

Vilnius, rugsėjo 21 d. (Elta) — Svarbiausias ir atsakingiausias darbas vykdamas teisinę reformą, teisingumo ministro Jono Pra- pieščio nuomone, šiuo metu yra naujų teismų kūrimas. Spaudos konferencijoje jis priminė, kad nuo kitų metų pradžios turi pra- dėti veikti naujas Aukščiausi- siasis teismas, taip pat apelia- cinis bei apygardų teismai.

Ministras pranešė, kad jau pa- rinkti kandidatai į apeliacinio bei apygardų teismų pirminin- kus. Jis sakė, kad su kandi- datūromis pirmiausia bus supa- žindinti politinių partijų bei vi- suomeninių organizacijų, val-

džios struktūrų vadovai, žinomi teisininkai. Mes norime gauti kuo išsamesnę informaciją apie kandidatus, ypač apie jų mo- ralines savybes, pabrėžė Jonas Prapiestis. Spalio pradžioje jis pažadėjo viešai paskelbti kandi- datų pavardes.

Apeliacinis teismas steigia- mas vietoje buvusio valstybinio arbitražo. Apygardų teismai bus Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Manoma, kad pastaruosiuose dirbs po 20 teisėjų.

Ministras sakė, kad neturėtų būti problemų parenkant apy- gardų teismų teisėjus. Tam pradėta ruošti gerokai anks- čiau. Pastaraisiais metais į apy- linkių teismus nukreipta dirbti apie 150 jaunų, tačiau jau tu- rėjusių praktiką, teisininkų. Ge- riausiai pasirodžiusiems ir bus pasiūlyta dirbti apygardose. Jono Prapiestio nuomone, į apy- gardų teismus pereis ir dalis da- bartinių Aukščiausiojo teismo teisėjų, nes naujajame, kuris irgi bus sudarytas iki Naujųjų metų, jų liks gerokai mažiau (dabar yra 41).

Jonas Prapiestis, priminęs, jog Generalinė prokuratūra bus prie Aukščiausiojo teismo, pa- gegidavo, kad šios instancijos bū- ty reformuojamos vienu metu. Tai — Seimo prerogatyva. Jis apgailestavo, kad tiek Seime, tiek teisininkų sluoksniuose bei iš dalies visuomenėje pernelyg daug ir ilgai gintėjamas dėl ge- neralinio prokuroro statuso. Ge- neralinis prokuroras nėra tokia figūra, kuriai būtina skirti tokį dėmesį, pareiškė teisingumo mi- nistras.

KALENDORIUS

Rugsėjo 23 d.: Linas, Teklė, Lina, Galinas, Taga.

Rugsėjo 24 d.: Gerardas, Ru- pertas, Ema, Gedvinas.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

PASAULIO LIETUVIŲ V SPORTO
ŽAIDYNIŲ ORGANIZACINIS
KOMITETAS

A. Šleževičius — Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas (Organizacinio komiteto pirmininkas).

V. Nėnius — Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos vyriausybės generalinis direktorius (Organizacinio komiteto pirmininko pavaduotojas).

V. Jasulaitis — Vilniaus miesto meras (Organizacinio komiteto pirmininko pavaduotojas).

A. Poviliūnas — Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentas (Organizacinio komiteto pirmininko pavaduotojas).

A. Račkauskas — Kauno miesto meras.

J. Gaila — Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas.

R. Girskis — Žaidynių darbo grupės vadovas.

P. Gylis — užsienio reikalų ministras.

A. Laukaitis — Australijos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungos pirmininkas.

J. Liaučius — Asociacijos „Sportas visiems“ prezidentas. P. Statuta — Lietuvos tautinio olimpinio komiteto generalinis sekretorius.

D. Trinkūnas — kultūros ir švietimo ministras.

S. Šaparnis — Lietuvos sporto federacijų sąjungos prezidentas.

A. Šileika — Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungos pirmininkas.

E. Vilkelis — finansų ministras.

E. Zavadskas — Vilniaus technikos universitetas.

Patvirtinta: Lietuvos Respublikos vyriausybės 1994 m. vasario 22 d. nutarimu Nr. 112.

UŽSIENIO LIETUVIŲ ATSTOVAI
DALYVAVĘ V PASAULIO LIETUVIŲ
SPORTO ŽAIDYNIŲ ORGANIZACINIO
KOMITETO POSĖDYJE

1. Audrius Šileika — ŠALFASS pirmininkas.

2. Antanas Laukaitis — ALFASS pirmininkas.

3. Mindaugas Leknickas — ŠALFASS pirmininko pavaduotojas ir Kanados išvykos komiteto pirmininkas.

4. Sigitas Krašauskas — ŠALFASS sekretorius ir sporto redaktorius.

5. Algis Rugienius — Amerikos išvykos komiteto pirmininkas.

6. Jaras Alkis — Didžiosios Britanijos lietuvių bendruomenės pirmininkas.

7. Rimas Dirvonis — Čikagos „Lituanica“ klubo pirmininkas.

8. Vytautas Budzeika — Lenkijos Punsko vaivadijos lietuvių bendruomenės kūno kultūros ir sporto skyrius.

9. Virginija Tasnauskaitė — Baltarusijos lietuvių bendrijos pirmininkė.

10. Antanas Daugnoras — Krasnojarsko krašto Igarikos lietuvių bendrijos pirmininkas.

11. Jonas Bakanas — Latvijos lietuvių bendrijos kūno kultūros ir sporto skyrius.

MARČIULIONIO KREPŠINIO
MOKYKLA VILNIUJE

Jau treči metai Vilniuje veikia Šarūno Marčiulionio įsteigta krepšinio mokykla. Prieš keletą savaidžių ši mokykla persikėlė į naujus rūmus. Atidarymas buvo iškilmingas. Grojant orkestrui įvygiavo garbės svečiai, jų tarpe Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas.

Naujuose rūmuose yra trys sporto salės, mokomosios klasės, medicinos kabinetas, kavinė-ba-

ras. Dar planuojama įrengti žaidimų kambarį ir video salę.

Naujus mokslo metus treneriai pradėjo su 400 jaunų krepšinininkų, o vėliau numatoma dar šimtinė aštuonmečių. Iškilnių proga jaunus krepšinininkus ir vadovus sveikino „Apple“ kompiuterių kūrėjas Steve Wozniak ir mokyklai padovanojo 10 pačių naujausių kompiuterių, o Philipp Morris firmos maisto skyrius įteikė Marčiulioniui

V.G.

L.A.M.A. kviečia visus slidinėjus dalyvauti 1995 m. vasario 3-11 d. ruošiamoje slidinėjimo išvykoje į Zermot, Šveicarijoje. Registracija nuo š.m. spalio 5 iki gruodžio 5 d. Informacijai kreiptis į dr. Renatą Variakojtę, tel. 312-585-8649.

Hamiltono „Kovo“ krepšininkai, laimėję antrą vietą jaunių krepšinio pirmenybių varžybose Detroite gegužės 27-29 d. vykusiose ŠALFAS s-gos 44-se pirmenybių žaidynėse.

POKALBIS SU LTOK PREZIDENTU
ARTŪRU POVILIŪNU

Olimpinių žaidynių 1996 metais Atlantoje organizacinio komiteto konferencijon kviečiami, šių metų gruodžio mėnesio pradžioje į JAV atvyksta LTOK prezidentas Artūras Poviliūnas ir generalinis sekretorius Petras Statuta. Ta proga žada aplankyti ir Floridoje gyvenantį Vytautą Grybauską, o Atlantoje dalyvaus pasitarimuose su LTOK olimpinio ataše dr. Remigijum Gaška ir vietos lietuviams. Telefoniniame pokalbyje su V. Grybausku, paklaustas apie LTOK darbus, A. Poviliūnas pareiškė:

— Rankų sudėti laiko nėra kada. Ką tik baigėme organizuoti garbės rėmėjų klubą, kurio prezidentu išrinktas Utenos nealkoholinių gėrimų firmos prezidentas Šaltis. Šešios panašios firmos žada įnešti po 200,000 litų į olimpinį fondą. Tai, atrodo, kad olimpinis sportininkų paruošimui ir jų paramai pašalpos prašyti nereikės.

— Tačiau, gal įdomiau bus jei papasakosiu apie neseniai Paryžiuje įvykusį 12-tą tarptautinį olimpinį kongresą, — pokalbį tęsė A. Poviliūnas. — Tai buvo olimpinio judėjimo šimtmečio iškilnių tęsinys, mat pirmasis olimpinis kongresas įvyko Paryžiuje 1894 m., t.y. prieš 100 metų, barono Pierre de Couberton iniciatyva. Tada buvo nutarta pirmąsias olimpinės žaidynes surengti Atėnuose. Sukaktyvinį kongresą Paryžiuje atidarė Prancūzijos prezidentas Francois Mitterand.

raktus nuo naujo Mercedes Benz autobuso. Marčiulionis savo kalbą jauniems krepšinininkams užbaigė tokia filosofine mintimi: „Būkite savo valios viešpatai, o savo sąžinės vergai!“ Po to, krepšinio salėje atrišė naujus krepšius, imetė į juos po pirmą metimą.

Sveikino Jungtinių tautų generalinis sekretorius ir kiti garbingi asmenys. Kitą dieną kongreso sesijoje pirmą kartą turėjo progos pasireikšti ir kalbėti LTOK prezidentas. Kalbos tema buvo „Sportas ir politika“. Gera žinoma, kad politikos vaidmuo sporte, ypač olimpiname judėjime, yra milžiniškas. Liečiau savo ir mano vadovaujamo komiteto pastangas pačioje pradžioje atgauti Lietuvai teises dalyvauti tame tarptautiniame olimpiname komitete. Reikėjo drąsos atsisakyti dalyvauti sovietų sporto sistemoje, o tada „laužti duris“ pas patį Tarptautinio olimpinio komiteto prezidentą Samaranchą.

Paklaustas, ar Atlantos olimpiadai yra kokių sportinių prošvaisčių, A. Poviliūnas

atsakė:

— Turiu pasakyti, kad Lietuvos sportinis lygis tarptautinėje plotmėje pradeda atsigausti ir net teikia nemažai vilčių. Juk girdėjote mūsų vyrų ir moterų dviratininkų pasiekimus. Penkiavietėje ir bokse taip pat daug vilčių. Mūsų lengvaatletė šuolyje į aukštį pasipuošė bronzos medaliu, Floridoje smarkiai dirba plaukikai. Lietuvos futbol rinktinė grįžo iš Kijevo, kur pateikė malonią staigmeną nugalėdama Ukrainos rinktinę 2:0. Neseniai Lietuvos jaunieji krepšininkai pasipuošė Europos čempiono titulu. Komplikuo-tesnė tik Lietuvos vyrų krepšinio padėtis. Netrukus prasidės kvalifikacinės krepšinio varžybos. Marčiulionis ir dar keletas kitų iš Amerikos dalyvauti negalės, tačiau rankų nenuleidžiam — bandysime, — pokalbį viltingai užbaigė A. Poviliūnas. V.G.

Futbolas Čikagoje

DAR VIENA „LITUANICOS“ NESEKME

Sakoma, kad perkūnas ton pačion vieton du kartus netrenkia. Tačiau į „Lituanica“ įtrenkė. Tikriausiai pasakius, ne perkūnas, bet ukrainiečių „Wings“ vienuolikė rugsėjo 19 d. Smith parke įvykusiose trečioje Metropolitan lygos I diviziono pirmenybių rungtynėse. Ši kartą gauta „pylos“ 7-2, tačiau būta rimtų priežasčių, kuriomis, žinoma, vargu ar galima visą laiką teisintis.

Praėjusį sekmadienį būta nemaža „lengvinančių“ (jeigu taip jas būtų galima pavadinti) aplinkybių. Paklydus vienai iš „Lituanicos“ žaidėjų mašinai, ir rungtynes pavėlavo net 5 žaidėjai. Rungtynes teko pradėti septynioliese ir per 15 minučių, iki aikštėje pasirodė jau pilna komanda, ukrainiečiai sugebėjo įmušti tris įvarčius. Nebūta ir pagrindinių komandos žaidėjų: V. Marčinsko ir R. Siniakovo, neskaityti pagrindinių komandos ramsčių V. Žuromsko ir G. Kavaliausko, jau žaidžiančių už St. Xavier universiteto rinktinę ir šį sezoną negalėsiančių atstovauti „Lituanica“.

Taigi, dabar komanda „suderstyta“ daugumoje iš rezervo žaidėjų ir kelių naujų futbolininkų, kurie, deja, nėra aukštos klasės.

Kaip minėta, per pirmas 15 minučių gavus tris įvarčius, į aikštę išėjo keturi žaidėjai irgi stebuklų nepadarė, tačiau padėtį gerokai stabilizavo. Bet ir jų pastangų neužteko, nes iki kėlinio pabaigos, dėl vartininko (nebuvo reguliaraus vartų saugotojo) ir gynimo klaidų, gauti dar du įvarčiai.

Antro kėlinio pradžia nieko gero nežadėjo ir „Wings“ netrukus pridėjo dar du įvarčius. Tačiau tai ir buvo viskas, ką jie sugebėjo parodyti. Jau

17-je minutėje R. Urbonavičius (vienintelis iš septynių Lietuvos futbolininkų, kurių pagalba buvo laimėtas meisterio vardas prieš dvejus metus) realizavo 11 m baudinį, pasiekdamas pirmąjį įvartį šiose rungtynėse, o taip pat ir šiame sezone. Po dešimties minučių, naujai į komandą įsijungę žaidėjai iš Lietuvos — D. Simėnas antrą kartą nuginklavo „Wings“ vartininką. Čia kiek pagelbėjo ir patys ukrainiečiai, kuriems, teisėjui parodžius dvi raudonas korteles, teko žaisti be dviejų žaidėjų. Taip antrasis kėlinys baigtas 2-2, o rungtynės — 2-7. Komandos vadovas G. Bielskus per rungtynių pertrauką bandė žaidėjus graudinti, kad reikia rodyti daugiau dėmesio ir turėti atsakingumo jausmą, ir t.t. Tikėkimės, kad vadovo pamokymai bus teisingai suprasti ir tokie reiškiniai nepasikartos.

Šį sekmadienį, rugsėjo 25 d., „Lituanica“ važiuoja į tolimą Waucondos miestelį, kur kovos su vietos „Chiefs“ vienuolike.

„Lituanicos“ gerbėjai laukia pirmosios pergalės, kuri, žinoma, visus pradžugintų.

E. Š.

JONAS JUŠKA
TEBESERGA

Daugelis futbolo mėgėjų teiraujasi apie ilgametį „Lituanicos“ klubo valdybos narį ir „Draugo“ dienraštyje apžvalgu apie rungtynes rašytoją Joną Jušką. Gaila, kad apie jo sveikatą džiugių naujienų pranešti negalima. Kaip jo rūpestingoji žmona Ada sako, sveikatos būklė nėra geryn. Ligonis negali kalbėti, tad telefonu jam skambinti nepatartina, tačiau lauktų laišku iš pažįstamų. Jo adresas: 7155 S. Sawyer, Chicago, IL 60629.

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitlytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	½ metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

ŠALFAS S-GOS METINIS
ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas 1994 m. lapkričio 12 d., šeštadienį, vyks Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185-th St., Cleveland, OH 44119. Telefonas 216-531-2131.

Suvažiavimo pradžia — 11 val. ryto.

Pagal ŠALFASS-gos statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai, sporto klubų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, ŠALFASS-gos rinktieji bei skir- tieji pareigūnai ir ŠALFASS-gos garbės nariai.

Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviški

organizacijų bei spaudos atstovai ir visi, lietuvių sportiniu judėjimu besidomį, asmenys.

Smulkios informacijos pranešamos sporto klubams ir ŠALFASS-gos pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, nori gauti smulkesnių informacijų ar pateikti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos Centro valdybos pirmininką Audrių Šileiką, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Telef. 416-767-6520. Fax: 416-760-9843.

ŠALFASS-gos Centro valdyba

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnostic, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Paolos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ktv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

„Draugo“ redaktoriai 1959 m., švenčiant 50 metų sukaktį. Sėdi iš kairės: Ignas Sakalas — techniškas redaktorius; kun. Pranas Garša, MIC — moderatorius; Leonardas Šimutis — vyriausias redaktorius; II eil.: kun. dr. Juozas Prunskis — šeštadienio kultūrinio priedo redaktorius; kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, specialiųjų kultūrinių reikalų redaktorius; kun. Kazimieras Barauskas — pirmojo psl. redaktorius; Aloyzas Baronas — lietuviškų žinių, korespondencijų ir organizacijų skyrių redaktorius.

VALIO „DRAUGUI“!

AURELIJA M. BALASAITIENĖ

1909 metų liepos mėnesio 12 dieną Wilkes Barre, Pennsylvanijoje, išėjo pirmas JAV lietuvių katalikų laikraščio „Draugas“ numeris, kurio pirmuoju redaktoriumi buvo kun. A. Kaupas. Po trejų metų „Draugas“ buvo perkeltas į Čikagą ir nuo 1916 metų kovo 31 dienos tapo dienraščiu, kurį redagavo kun. A. Malinauskis ir leido kunigų sudaryta „Draugo“ bendrovė. 1920 metais laikraščio leidimą perėmė Čikagos tėvai marjonai, su visuomenės pagalba įsigiję trijų aukštų namus, kuriuose įsikūrė ir dirbo redakcija. 1957 metais redakcija ir administracija bei spaustuvė persikėlė į Čikagos vakarinėje pusėje pastatytas naujas, moderniai įrengtas patalpas, kuriose „Draugas“ gyvuoja iki šios dienos. 1958 metais „Draugo“ moderatoriaus pareigas pradėjo eiti kun. Pranas Garša ir juse, su trumpa pertrauka, išbuvo iki 1993 metų, kol sunki liga ir negailestinga mirtis pakirto tą nuostabų asmenį. Jam mirus, „Draugo“ redagavimą perėmė Danutė Bindokienė, ilgametė „Draugo“ redakcijos narė, kurios darbo nenori įvertinti tradiciniai prieš moterų „lygybę“ nusistatę lietuviai vyrai, įvairiuose leidiniuose ją aštriai kritikuo-dami. Bet gyvenimas rodo, kad laikraščio turinys ne tik nenukentėjo, bet darosi gyvesnis, įdomesnis ir aktualesnis. Per ilgus darbo dešimtmečius „Draugas“ sukaupė gražų būrį bendradarbių, jų tarpe tokius kultūrininkus ir rašytojus kaip Bronių Kviklį, Česlovą Grincevičių, Kazį Bradūną, Aloyzą Baroną ir daugelį kitų. Laikraštis turėjo stiprią įtaką į

Amerikos lietuvių kultūrinį gyvenimą, ilgus metus skelbdamas metinį romano ir kelis poezijos konkursus. „Draugas“ nesiriboja religine tematika, įvedęs skautų, vyčių, ateitininkų, sporto, socialinių reikalų, sveikatos patarimų skyrius, išleidžia savaitinį kultūrinį priedą; šalia pirmojo puslapio politinių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio, skelbia korespondencijas apie lietuvių visuomenės gyvenimo įvykius iš įvairiausių vietovių. Tuo „Draugas“ tapo tampa ryšiu tarp po visą pasaulį pasisklaidžiusių lietuvių. „Draugo“ puslapiuose vaizdžiai atsispindi aštuoniasdešimt penkeri metai Lietuvos istorijos aktualijų abipus Atlanto. Tai ir užsienio lietuvių istorija, kurios penkerių dešimtmečių veiklos ir gyvenimo išsilaisvinusi Lietuva neturėjo nei progos, nei galimybės pažinti, aklina atskirta „geležine uždanga“. Iš Lietuvos atvykę specialistai renka užsienio lietuvių istorijos medžiagą su tikslu tėvynainius supažindinti su tikru užsienio lietuvių visuomenės veidu bei išsaugoti archyvus, bet jos tiksliausia santrauką galės rasti „Draugo“ archyvų komplektuose.

Laikas yra negailestingas. Gyvenant daugelį dešimtmečių toli nuo gimtojo krašto, atbunka jausmai, mažėja įsipareigojimas, menkėja gimtosios kalbos mokėjimas. Visa tai neigiamai atsiliepia į užsienio lietuvių kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, atpuolus reikalui kovoti už tautos laisvę, susilpnėjo ir kultūros bei meno sritys — savo veiklą nutraukė

įvairūs meno vienetai, chorai, ansambliai, liuanistinėse mokyklose ėmė stigti mokytojų ir sumažėjo mokinių skaičius, o ir lietuviškoji spauda neliko tos krizės ir apatijos nepaliesta. Vyresniajai kartai traukiantis į amžinybės aruodus, priaugniam jaunimui praradus intereso domėtis lietuviškais reikalais, pradėjo mažėti prenumeratorių skaičius, todėl kai kurie leidiniai išgyvena finansinę krizę ir net yra priversti persikelti į Lietuvą. „Draugas“, kaip vienas iš seniausių lietuviškų laikraščių užsienyje, ilgus dešimtmečius vykdęs savo kilnią spaudos misiją, atrodo išugdęs ištikimų skaitytojų, bendradarbių ir rėmėjų būrį, tai ir neseniai įsteigtas Draugo fondas sparčiai auga, tuo užtikrinant tolimesnį „Draugo“ gyvastingumą.

Reikia „Draugui“ sveikinti jo 85 metų jubiliejus proga, ji visokeriopa remti ir, kas svarbiausia, ieškoti naujų prenu-

IDENTITETŲ BEIEŠKANT

DANUTĖ BIELIAUSKIENĖ

Tiems iš mūsų, kurie jaučiasi pasimėtę, ieškodami naujų gairių lietuviškoje veikloje reikėtų atkreipti dėmesį į „The Wall Street Journal“ š.m. rugsėjo 14 d., pirmo puslapio straipsnį, pavadintą „Taikos našta — Amerikos žydų identiteto krizė“. Straipsnio autorė Amy Dockser Marcus rašo apie naujas problemas, kurioms Amerikos žydų bendruomenė buvo visai nepasiruošusi.

Per visus 50 metų po Antrojo pasaulinio karo Amerikos žydai visą savo dėmesį koncentravo į Izraelį, surinkdami begalines sumas pinigų, organizuodami ir manipuliuodami spauda, televizija bei įvairių kraštų svarbias politines figūras dirbti Izraelio išsilaikymui. Jie buvo pasiryžę atiduoti ne tik savo materialinį turta, bet ir gyvybę kovose už Izraelį. Dabar, kai Izraelio vadai patys tariausi su savo kaimynais dėl taikos, vandens bei prekybos ryšių, Amerikos žydų federacija pradeda ieškoti kelių grįžimui prie realybės ir ugdy-mui naujo identiteto, pabrėžiant žydų vaidmenį Amerikos istorijoje, kultūroje, moksle ir t.t. Ši pereinamoji fazė yra gan sunki, po to, kai premjero Rabin valdžia pasakė Amerikos žydų vadams, kad Izraeliui pašalpų nebereikia, nes jie patys gali išsilaikyti. 1993 metais tik 40% visų surinktų pinigų per „Uni-

ted Jewish Appeal“ nuėjo į Izraelį.

Idomu, kad Izraelio piliečiai pradeda daugiau ir daugiau identifikotis su Viduriniais rytuais ir praleidžia savo atostogas Turkijoje ar Jordane, nebesiverždami į Ameriką. Dėl tų priežasčių Amerikos žydų bendruomenės ir filantropinės organizacijos pamatė, kad reikia kuo greičiau sukurti naują identitetą, atskirai nuo Izraelio, ir jau peržiūri savo mokyklų programą, pabrėžiant žydų istoriją Amerikos kontinente ir sumažinant reikalavimus hebrajų kalbos mokymui. Be to, patariama koncentruotis ne tik savo bendruomenių socialiniuose projektuose, bet įsijungti į viso krašto kovą su neturtu, benamių globa, senelių ir vaikų priežiūra ir t.t. Kaip sako autorė, jaunimo vizitai iš Amerikos į Izraelį jau yra labai sumažėję, o žydai pačiame Izraelyje mažai domisi Amerikos diaspora, nebent verslo srityje.

Didelių išvadų nedarant, perskaičius šį straipsnį, į akis metasi paralelės tarp Izraelio, Lietuvos ir kitų kraštų, išgyvenančių tas pačias situacijas. Čia galime prisiminti Lietuvos premjero Adolfo Šleževičiaus ir finansų ministro Eduardo Vilkelio neseniai padarytus pasisakymus apie Lietuvos skolas užsieniui ir Lietuvos valiutos atsargas, kurių esą užtenkamai toms skoloms padengti („Draugas“, rugsėjo 9 d.).

Galbūt yra atėjęs laikas baigti mums sielotis, ieškant kažkokių tiltų ar sprendimų mūsų pačių sukurto problemoms. Reikia atsigręžti į save, į savas lietuviškas bendruomenes, kur begyventume ir išlaikyti savo identitetą savo krašto rėmuose. Jeigu Lietuvai mūsų kada nors prireiks, mes būsimė savo tvirtose pozicijose, pasiruošę jai padėti.

„Draugo“ redaktoriai, švenčiant dienraščio 70 metų sukaktį (1979 m.). Iš kairės: Bronius Kviklys, Algirdas Pužauskas, korektorė Kazimiera Bradūnienė, Aloyzas Baronas, vyriausias redaktorius kun. Pranas Garša, MIC ir Kazys Bradūnas.

VIENOS ŠEIMOS ISTORIJA

DANUTĖ GALVANAUSKAITĖ-PLIUPELIENĖ

4

Nijolė ir aš grįžome iš Sibiro 1957 m. kovo 18 d., Juozo vardinį išvakarėse. Anksti rytą pravažiavom Lietuvos sieną, ir štai — Vilnius.

Lietuva, tu jau čia, aš tavyje, mes dviese. Perone jaunulis pardavinėja laikraščius. Šiltas, jaudinantis jausmas užpildė kūną, kančių kilometrai jau praeityje. Baiminomės dėl ateities: kaip prisiregistruoti, kur gyventi ir dirbti. Kaip vėliau paaiškėjo, tai daug vargelio vargta, juk neturėjome teisės gyventi tėvynėje. Ir jau Kaunas. Nesinori tikėti. Perone iš tolo pamatėme brolių Juozą ir žmoną Ireną. Kaip gražiai apsirėngę. Jie mus globojo. Jautėme atramą ir smagu, kad buvome mylimos ir laukiamos, nors dovanių vežėme tik taigos vėją, iš medinių lentelių sukalta lagaminėlyje. Daug širdies šilumos parodė Irenos mama. Tai tikrai auksinė močiutė, giliai tikintis žmogus.

Ačiū tau, brolau, už viską, nors šiandien tu jau peržengęs laiko ribą, už kurios laikrodžiai tau nebetiksi. Tau ištisė ranką kitas pasaulis. Tu praėjai, išnykai, kaip praeinanti saulė, sudužai, kaip sudužta krintantis lietaus lašas. Lenkiame galvą prieš tavo nebūti, tavęs nėra... tavęs nebus.

Ačiū tau už sutrumpintus Sibiro metus taigoje. Rašydavai laiškus, norėjai važiuoti tūkstančius kilometrų, kad aplankytum mus, bet mes nesutikome, bijojome, kad tavęs nepripjuntų prie mūsų šeimos visam laikui. Ir šiandien, Juozai, aš jaučiu tavo buvimą kelyje Kaunas — Biržai ir atgal, juk dažnai tu veždavai mus į Biržus pas tėvus.

Mūsų šeima būtų išvežė 1941 m., bet sutrukdė karas, kuris prasidėjo sekmadienį, 1941 m. birželio 22 d. Pagal sraštus, kuriuos radome vokiečių okupacijos metais, mūsų šeima ketvirtadienį jau būtų sėdėjusi vagone. Būtų išvežė tuoj po karo, bet kadangi Juozas tuo metu tarnavo armijoje, tai karinis komisariatas nepasirašė mūsų šeimos išvežimo.

Likusi šeima iš Sibiro sugrįžo 1957 m. birželio mėnesį.

Šiandien, keturiems dešimtmečiams su trupučiu nutolus nuo tų dienų, visi įvykiai atrodo žymiai romantiškiau, išpūdingiau.

Magadanas

Tariant žodį Magadanas, kūną nukrato šaltis. Mano vyras Leonas Pliupeelis (1924 g.), kilęs iš Anykščių rajono, Butėnų kaimo, 8 km nuo Svėdasų. Mokėsi Žemės ūkio akademijos mechanizacijos fakultete. Jo sesuo Elvyra jau buvo sumta, įtarė turėjus ryšius su partizanais. 1948 m. gruodžio 18 d. Leonas buvo sumintas, einant iš paskaitų per Vileišio aikštę. Privažiavo viliukas,

atsidarė durys ir Leoną įvertė aukštelininką į mašiną. Nuo tos dienos prasidėjo kalėjimų odisėja. 1949 m. birželio mėn. Maskvos „trijulė“ už akių nuteisė 10 metų kalėjimo pagal 58 str. Iš Leningrado išvežė laivais į Magadano sritį. Į Lietuvą grįžo 1957 metais.

Khenikandzha (chnikandža). Aukso ir alavo šachtos. Netoliese buvo ypatingai saugomas moterų lageris I. Barake Nr. 2 gyveno kaliniai — specialistai (vyrai): elektrikai, kelininkai, kalviai, gręžėjai-burilščikai. Iš viso apie 60. Jų tarpe dirbo Leonas elektriku.

Moterys — kalinės dirbo šachtose prie aukso ir alavo paruošimo ir transportavimo darbų. Moterų izoliatoriuje gyveno ukrainiečių ir rusių vienuolių sekta. Šachtose darbas vyko ištisus metus. Lauko darbai nutrukdavo esant šalčiui daugiau kaip minus 52°C.

Vienuolės dirbti atsisakė — Šėtonui nedirbs.

Nedirbantieji kasdien gaudavo tik po 300 g. duonos. Tą šaltą žiemą, kada sunkiai buvo vykdomi gamybiniai planai, žiaurus lagerio budintis sumanė vienuolės išvaryti į darba, į šachtas. Šaltis siekė žemiau 50 laipsnių C, didelės sniego pusnys.

Ištraukė kiekvieną vienuolę už pakarpas iš izoliatoriaus, o jų buvo apie 38, ir užspūdė vilkiniais šunimis. Prasidėjo šunų puota. Jos buvo pargriautos ir sniega. Šunys draskė nuo kūnų rūbus, kol liko pusnuogės. Pats lagerio budintis mėgavosi tokiu vaizdu. Jas, šunų nukamuotas, suvilko atgal į šaltą, šaltą izoliatorių.

Jų likimas aiškus. Toks įstatymas, kaliniai — nelaidojami, užverčiami akmenimis, nes žemės Maga-

Sukaktys ir sveikinimai

Danutė Bindokienė

Trisdešimt penkeri metai daug pasikeitimų atneša ne vien žmogaus gyvenime. Kartais pasikeitimai užkliudo tūkstančius ar net milijonus žmonių; kartais jie įvyksta tokiu žaibišku tempu, kad visų ir pastebėti nespėjame.

Vakar užsiminėme apie dienraščio „Draugo“ 85 metų sukaktį, kad ji šmuktelėto pro šalį kone nepamintėta, o vienintelis užsienyje lietuviams likęs dienraštis tik vieno kito asmens ar organizacijos buvo šia proga pasveikintas. Žinoma, 85 metai nėra nei „sidabrinis“, nei „auksinis“ ar „deimantinis“ jubiliejus, kurį mes taip mėgstame linksniuoti žmonių, organizacijų bei institucijų gyvenime. Tačiau kiekvienai sėkmingai metai dabartinėmis mūsų sąlygomis lietuviškai spaudai yra tikra šventė. Todėl ir „Draugas“ norėtų ją iškilmingiau švęsti.

1959 m. mūsų dienraštis sulaukė penkiasdešimto gimtadienio. Tų metų lapkričio 14 d. buvo išleista gerokai stambesnė (keturių dalių) dienraščio laida, kurioje tarp kitko Kazys Pakštas rašo: „Visa lietuviškoji veikla Amerikoje, visa išsivijęs nauda Lietuvai, lietuvių bei ir humanizmui remiasi tik mūsų išsivijęs skaitančia dalimi. Savo spaudos visai neskaitą lietuviai (o jų čia didžiūma) jau nebedalyvauja savo tautos gyvenime net pasyvia būdu. Kultūriškai gyvais lietuviams galima laikyti tik skaitančius lietuvišką žodį“. K. Pakštas 1959 jį Amerikoje randa, 78,000, bet lietuvių iš viso JAV tais metais buvo 360,000. Idomu, kiek šiandien — K. Pakšto mastu matuojant — tų „kultūriškai gyvų“ lietuvių JAV priskaičiuotume...

Auksoinio jubilėjaus metu „Draugo“ vyriausiu redaktorium buvo Leonardas Šimutis, techniškas redaktorius — Ignas Sakalas, moderatorius — kun. Pranas Garša, MIC, šeštadienio kultūrinio priedo red. kun. Juozas Prunskis, spec. kultūrinių reikalų red. kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, pirmąjį psl. redagavo kun. Kazimieras Barauskas, o Aloyzas Baronas buvo lietuviškų žinių, korespondencijų ir organizacijų skyrių redaktorius. Siemetinio jubilėjaus metu redakcijoje darbuojasi keturios moterys — trys paruošia dienraštį, o ketvirthoji — kultūrinį priedą šeštadieniais.

Švenčiant dienraščio pusšimčio metų sukaktį, Lietuva išgyveno patį juodžiausią okupacijos laikotarpį, todėl ir red. L. Šimutis lapkričio 14 d. vedamajame išreiškė tvirtą pasiryžimą: „Mes tikime lietuvių tautos ateitimi. Nepaisant dabartinių sunkumų ir Lietuvos okupacijos, ji nezlugs, išsilaikys gyva, kaip šimtmečius išsilaikė. Ji atkovos ir savo teises į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą. ...Mes norime tikėti ir Amerikos lietuvių ateitį. Vadinas, tikime, kad ji išliks tautiniai gyva. Turi išlikti tokia! ...Tad „Draugas“ ir pasisako, ir tai nei kiek nesvyruodamas, kad jis iš savo pusės viską padarys, kad lietuvių išsivija, jos vaikai ir vaikaičiai išliktų tautiniai gyvi“. Tais pačiais siekais vadovaujasi ir dabartinis „Draugas“.

Pavarčius sukaktuvinį „Draugo“ numerį, labai nostalgiskai nuteikia sukaupę bendradarbių ir sveikintojų pavardės. Didžioji jų dalis jau persikėlusi ten, kur ir Leonardas Šimutis — į Amžinybę. Štai keli sveikintojų pavyzdžiai: Lietuvos konsulas dr. Petras Daužvardis, senatorius Paul H. Douglas, Čikagos arkivysk. Albert G. Meyer, vysk. Vincentas Brizgas, Lietuvos Charge d'Affaires a.i. J. Kajeckas, Čikagos meras Richard J. Daley, sen. Everet McKinley Dirksen, prel. Ignas Albavičius ir daug kitų. O kiek organizacijų, lietuviškų parapijų, verslo įstaigų ir pavienių žmonių — tiesiog suskaičiuoti sunku. Visus jų linkėjimus kartu sudėjus pakaktų keliems lietuviškiems laikraščiams sėkmingai gyvuoti bent po 100 metų.

Anuomet to šimto metų sulaukti daugelis ir „Draugui“ linkėjo, o šiandien 100 metų sukaktis jau nėra taip toli, kaip 1959 m., todėl ir dvelkia skaudžia nostalgija visos sveikintojų pavardės, jų imonių, įstaigų, organizacijų bei parapijų pavadinimai. „Draugas“ tebesilaiko, o jie visi įamžinti liko tik gelstančiuose jo puslapiuose.

Kai kas vartys „Draugo“ 85 m. sukakties numerius, dabartinių sveikintojų pavardės nedaug bus žinomos. Viena aišku: jas skaitantys po 10 ar daugiau metų tikrai pagalvos — kodėl 85 metų dienraščio jubilėjaus proga tų linkėjimų tiek maža....

dane nėra. Visa Magadano sritis — kalinių kapinynas. Ši įvyki mano vyras stebėjo, bet negalėjo žiūrėti į jokus rėmus netelpantį žiaurumo vaizdą, kaip apsiptoję šunys dalkojo nelaimingas vienuoles. Taip jos į darbą jau niekada nebeišėjo.

Brolis Juozas išeina į sovietų armiją

1945 m. balandžio mėn. pabaigoje, baigiantis karui, Biržų kariniame komisariate, vyksta jaunuolių, einančių tarnauti į sovietų armiją, registracija. Mano brolis Juozas ir jo draugas Antanas Gričiūnas irgi įtraukti į sąrašus. Antanas Juozą ragina, kviečia palaikyti jo mintį: neiti į armiją, o pasukti į mišką partizanų keliais. Mūsų brolis neapsisprendė, nesiryzė, neužteko pilietinės drąsos. Po dviejų dienų komisariato koridoriuje vėl Juozas su Antanu laukia šaukimo. Pakvietė Juozą į registracijos kambarį, o po to ieškojo Antano. Komisaras šūkavo: kur Gričiūnas, kur Gričiūnas?, bet jo jau nebebuvo. Jis jau žingsniavo miškais. Jį priėmė rezistencijos nariai ir savo gretas.

Netrukus Gričiūnų šeima buvo išvežta į Sibirą. Lietuvoje liko tik sesuo Milda.

Vieną vasarą mūsų daržinėje po šienų nakvojo Antanas. Tėtė jam nešė maistą. Aš jį pažinojau, bet partizanaujant matyti neteko.

Po kiek laiko tyliai išgirdome, kad Antanas žuvo, kažkur prie Vabalninko. Taip ir šiandien dar nežinomas jo kapas.

(Pabaiga)

LIETUVIŲ TELKINIAI

CLEVELAND, OH

„GRANDINĖLĖ“ KVIEČIA

„Grandinėlė“ kviečia jaunimą, nuo 9 iki 12 metų amžiaus, į žaidimų ir tautinių šokių pamokas. Pirmą repeticiją vyks sekmadienį, rugsėjo 25 d. Po to repeticijos vyks kiekvieną sekmadienį nuo 6 iki 7:30 val. vakaro, Dievo Motinos parapijos salėje.

LOS ANGELES VYRŲ KVARTETO KONCERTAS

Į Clevelandą atvyksta seniai čia begirdėtas Los Angeles Vyrų kvartetas: bosas Rimtautas Dabšys, pirmasis tenoras dr. Emanuelis Jarašūnas, baritonas Antanas Polikaitis, antras tenoras Bronius Seliukas ir muzikė pianistė Raimonda Apeikytė. Koncertas vyks šeštadienį, spalio 8 d., 7 val. vakaro Dievo Motinos parapijos salėje.

Bilietai sekmadieniais gaunami parapijos svetainėje, o šiokeidieniais tel. 531-4263. Rengia ir visus kviečia Clevelando vyresniųjų skaučių žiedyns.

DAIL. N. PALUBINSKIENĖ NOTRE DAME KOLEDŽO PARODOJE

Dail. Nijolė Palubinskiene, kartu su devyniais kitais amerikiečiais dailininkais, dalyvauja Norte Dame koledže — parodoje, kuri vadinasi „Works on Paper“. Paroda tęsis nuo rugsėjo 29-tos iki spalio 27-tos dienos. Atidarymas rugsėjo 29 d. 5 v. vakaro. Tai jau antra galerija, kurioje dailininkė Nijolė Palubinskiene dalyvauja su savo grafikos kūrinių.

SKAUTĖS PRADEDA NAUJUS VEIKLOS METUS

„Neringos“ skaučių tuntas savo pirmąją naujos veiklos metų sueigą šaukia pirmadienį, rugsėjo 26 d., 7 v.v. Dievo Motinos parapijos svetainėje. Iki pavasario sueigos vyks kas antrą pirmadienį. Tunto vadovės jau pasiruošusios tautinėms: Ingrida Civinskienė, Vilija Nasvytė-Klimienė ir Lilija Polock. Draugininkės — Virginija Rubinski, Krista Vedegytė, Vilija Vedegytė-Struna ir Aurelija Jucaitienė.

Sudarytas metinio skautiško darbo planas su konkursais, iškylomis, uždaviniais, skatinančiais individualių mergaičių skautišką pažangumą. Su „Neringa“ skautauti kviečiamos visos Clevelando lietuvaitės!

ŠALFAS S-GOS SUVAŽIAVIMAS

Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos metinis atstovų suvažiavimas š.m. lapkričio 12 d., šeštadienį, vyks Clevelande.

T.G.

SUNNY HILLS, FL

ATSISVEIKINIMAS SU A.A. JUOZU ZORUBA

Nuolatinis lietuviškų pamaldų lankytojas ir choro dalyvis Juozas rugpjūčio 14 pamaldose nepasirodė. Vėliau sužinosime, kad, pagalbos neprišaukęs, tą valandą savo automobiliu jis lėkė 30 mylių į Panama City Gulf ligoninę. Ten, už kelių ar keliolikos valandų, nustojo samonės. Mirė 1994 rugpjūčio 19, pavakary.

Rugpjūčio 22 vakare S. Hills lietuviai susirinko į Wachob šermeninę, Chipley, FL, kur su kun. Izidorium Gedvila sukalbėjo rožinį. Rugpjūčio 23 visi dalyvavo Šv. Teresės bažnyčioje

gedulinėse pamaldose, kur kun. I. Gedvila atliko visas apeigas ir atskleidė kai kuriuos velionio bruožus. Čia jis išbandė naujnybę: kvietė apie velionį pasisakyti ir kitus. Keletą gražių žodžių tarė Gražina Milevienė, o po jos ir velionio sūnus bei sūnaitis. Kalvarijos kapinės (Calvary Cemetery) apeigoms vadovavo irgi kun. I. Gedvila.

Ypač gražiai savo narį Juozą pagerbė „Antrosios jaunystės“ choro dalyviai. Jie per savaitgalį rinkosi bent į kelias repeticijas, kad vadovė Genė Beleckienė išmokytų naujų šermeninių giesmių, kurias pamaldų metu įspūdingai atliko, o choro valdybos pirm. Vytas Macys per Šv. Rašto skaitymus, su jausmu ir puikia interpretacija padeklamavo velionio eilėraštį apie gamtos draugus žvėrelius ir paukščius.

Viskas baigėsi gedulo pietumis parapijos salėje. Jų metu šeimai LB apyl. vardu užuojautą išreiškė pirm. Laima Savaitienė.

Juozas Zoruba gimė 1913 sausio 25 Dūkijoje, Alytaus apskr. Jam mažam esant, tėvas išvyko Argentinon, palikdamas jį su motina skurdė. Motinai anksti mirus, Juozas ganė kaimynų bandas, dirbo pusberniu, iki 1930 m. tėvas išsikvietė Argentinon. Ten išmoko dailės amato, įsisavino ispanų kalbą, savosios irgi nepamiršdamas. Vedė argentinietę. Su ja išaugino dukterį ir sūnų. Dėl mums nežinomų priežasčių, tik su sūnum emigravo į JAV ir įsikūrė Čikagoje, o dukterį šelpė pinigais, kol ji baigė unte medicinos mokslus. Sūnui Čikagoje sukūrus savo šeimą, Juozas vienas prieš 14 metų atsikėlė į S. Hills, nusipirkio namą, patogiai įsikūrė. Pirmuosius kelerius metus tarp tautiečių reikėsi kaip dailidė. Mylėjo visus gamtos padarus, nuo paukščių ir roplių, iki dviejų juodų savo šunelių, kuriuos kasdien paveziodavo automobiliu. Kaip geras choristas jau Argentinijoje, paskui Čikagoje reikėsi įvairiuose choruose, netgi, berods, Lietuvių Operoj. Rasė eilėraščius.

Laidotuvėse dalyvavo sūnus Sergio ir to paties vardo sūnaitis.

CHORAS PRADEDA NAUJĄ SEZONĄ

„Antrosios jaunystės“ choras Sunny Hills lietuviams yra ir antroji svarbų organizacija, šalia pirmosios — Lietuvių bendruomenės apylinkės. Pagrindinis skirtumas yra tas, kad LB-nei priklauso visi samoningi tautiečiai, o norintys priklausyti chorui turi būti ir balsingi. Choras kiekvieną sekmadienį bažnyčioje gieda giesmes, o tautinių švenčių metu dainuoja patriotines bei kitokias dainas. Be choro neapsieina nė laidotuvės. Chorui jau kelintą kartą vadovauja trijų asmenų valdyba: pirm. Vytas Macys, renginių vadovė Viktorija Dėdinienė ir v-bos narė Elena Lukienė.

Po vasaros atostogų naują sezoną choras turėjo pradėti nuo rugsėjo pradžios. Dėl ilgamečio nario Juozo Zorubos mirties giesmių repeticijos pradėtos rugpjūčio viduryje. Nuo rugsėjo pradėta repetuoti reguliariai, kiekvieną penktadienį.

Rugpjūčio 26 vakare V. Dėdinienė sukvietė choristus į Šv. Teresės parapijos salę pasitarimui. Dalyvavo choro vadovė muz. Genovaitė Beleckienė, klebonas kun. Francis Szczykutowicz ir keletas svečių, maždaug 20 asmenų. Užuo repetavus, buvo vaišinamasi ir

Emilija Tutlienė jos audinių parodos atidarymo metu University of Washington, Seattle, š.m. birželio 24 d.

aptariama naujo sezono veikla. Pirmuoju choro renginiu numatyta madų paroda. Ji vyks š.m. spalio 6 parapijos salėje. Modeliuos Gayfers, prestižinės moteriškų rūbų parduotuvės atstovės ir mūsų choristės. Apie šio renginio pradžios tikslų laiką bus pranešta. Vasario mėnesį įvyks tradicinis metinis choro pobūvis su gera programa. Tikslūs datos dar neturima.

Tuo tarpu penktadienį repeticijoje prasidėdavo naujų giesmių bei dainų mokymas. Numatytas gausus repertuaras. Ieškoma naujų choristų, ypač vyrų. Pasitarimo metu į chorą įstojo ir gausiais pilymais pasitiktą Gražina Milerienė.

Pasitarimo metu ilgiau kalbėjo kun. F. Szczykutowicz, o pranešimus atliko V. Dėdinienė ir Genė Gečienė (ji — apie madų parodą).

Alfonsas Nakas

DAYTONA BEACH, FL

TAUTOS ŠVENTĖ IR ĮSPŪDŽIAI IŠ LIETUVOS

Gražų Tautos šventės minėjimą ALT s-gos Daytona Beach ir apylinkių skyriaus valdyba, vadovaujama Vytauto Abraičio, rugsėjo 11 d. surengė Prince of Peace parapijos salėje.

Prieš minėjimą, bažnyčioje kun. Ričardas Grasso aukėjo šv. Mišias už Lietuvą, prisiminė pamokslė šventės reikšmę mūsų tautai. Pamaldose giedojo choras „Sietynas“, vadovaujamas muz. Antano Skridulio. Auką nešė ALT s-gos skyriaus nariai Marytė ir Stasys Šarauskai, o skaitymus atliko nuolatinis skaitytojas Kazimieras Barūnas. Pamaldomis rūpinosi Lietuvių klubo valdyba, vadovaujama Jono Daugėlos.

Po pamaldų salėje — minėjimas. Programai vadovavo Jurgis Janušaitis. Minėjimas pradėtas JAV ir Lietuvos himnais, kurių giedojimui vadovavo Juozė Daugėlienė, akomp. muz. A. Skriduliui.

Programos vedėjas pasveikino gausiai susirinkusius, palinkėjo po visų kelionių sveikatos, geros nuotaikos ir padėkojo už dalyvavimą minėjime. Kalbėtoju paskvietė ALT s-gos Daytona Beach skyriaus pirmininką Vytautą Abraitį, prieš tai trumpai aptaręs jo visuomeninę veiklą.

Vytautas Abraitis, žymus tautinės minties veikėjas, geras organizatorius, vadovavęs ALT s-gai, dirbęs įvairiose organizacijose, ALT s-gos garbės narys, šią vasarą ilgesnį laiką viešėjęs Lietuvoje, dalyvavęs Pasaulio lietuvių tautininkų kongrese, Vilniuje, skaitęs paskaitą, keliavęs po Lietuvą, susitikęs su žmonėmis ir iš arti pajutęs šių dienų Lietuvos žmonių gyvenimą ir nuotaikas.

Pradžioje Vytautas Abraitis trumpai apžvelgė Tautos šventės prasmę, jos įvedimą nepriklausomoje Lietuvoje 1930 m., pagerbiant didįjį LK Vytautą. Tik, esą, dabartinė Lietuvos valdžia šios šventės nebepraktikuoja, o švenčianti kitas šventes. Tautos šventė mums užsienyje gyvenantiems lietuviams, buvo ir yra ir bus brangi istorinė diena. Antroje kalbos dalyje

kalbėtojas išsamiai aptarė dabartinę Lietuvos būklę, rūpesčius, vargus, valdžios aplaidumą, varganų žmonių apleidimą, ekonominius sunkumus ir dabartinę politiką. Maža vilties, kad greitai pagerėtų Lietuvos žmonių gyvenimas. Minėjimo dalyviai šiuos įspūdžius sutiko su dėmesiu. Valytė Skridulienė dar pridėjo ir apie Lietuvoje veikiančią mafiją.

Po paskaitos ir pranešimo V. Abraitis išsamiai atsakė į eilę paklausimų.

Trumpus pranešimus padarė klubo pirmininkas Jonas Daugėla ir padėkojo ALT s-gos Daytona Beach skyriui už iki šiol ruoštus Tautos šventės minėjimus ir gražų įnašą į šio telkinio kultūrinę veiklą.

LB Daytona Beach apyl. pirmininkė dr. Birutė Preikštienė pranešė, kad ruošiamas „Kanklių“ koncertas rugsėjo 27 d., o dr. S. Ramanauskienė kvietė daytoniškius pasirašyti ir siųsti atsišaukimus dėl Lietuvos saugumo; tuo reikalu buvo išdalinti LB valdybos paruošti ir tekstai.

Vytautas Abraitis nuosirdžiai padėkojo šio telkinio klubo valdybai, visiems lietuviams už gražų bendradarbiavimą, šio ALT skyriaus veiklos rėmimą, už dalyvavimą renginiuose ir pakvietė visus prie skyriaus valdybos paruoštų vaišių.

Pažymėtina, kad vaišės buvo nemokamos. Jas su dideliu rūpesčiu paruošė darbščioji Natalija Subačienė, Stella Abraitienė, Pranas Damijonaitis, Kostas Žolynas, talkino Ona Žolynienė, Veronika Janušaitienė ir kt. skyriaus moterys. Visiems ir visoms už atliktą gerą darbą padėkojo programos vedėjas.

Minėjime dalyvavo arti 90 asmenų.

Sekančios lietuviams skirtos pamaldos bus lapkričio 13 d. Choro „Sietyno“ repeticijos vyks ketvirtadieniais.

Atrodo, kad mūsų telkinyje šį rudenį ir žiemą stipriai reikšis kultūrinė veikla. To ir tenka palinkėti mūsų organizacijų darbuotojams.

Jurgis Janušaitis

DENVER, CO

RUOŠIAMĖS KALĖDŲ EGLUTĖ

Tradicinė Kalėdų Eglutė bus ruošiamą sekmadienį, gruodžio 11 d., Woman's Club of Denver salėje, toje pat vietoje kaip ir praėityje. Visi prašomi pasižymėti šią datą savo kalendoriuose.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS
Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite **BUDRAIČIUI**
Bus.: 312-585-6100, res.: 312-778-3971

KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į **Danutę Mayer**. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas vertui.

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS. ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-778-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

J.M.Z. Construction Co.
Custom carpeting, rec. rm. additions; kitchen, bathrm., basement & deck construction; dry-wall hanging & taping; aluminum siding, soft-fit, facia & seamless gutters; replacement glass block windows; shingle hot tar & modified rubber, and roll roofs. Expert at tearoffs; complete tuckpointing; all colors; chimneys rebuilt. Tel. 708-620-9942.

Moving—Krautymas
Profesionalus patarnavimas prieinamomis kainomis, jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis: **Gediminas: tel. 312-925-4331**

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuteriūr FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas vertui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

Išnuomojamas 5 kamb. butas Brighton Pk. apyl. Skambinti po 4 val. vakaro.
Tel. 312-247-0892.

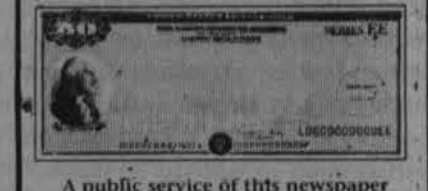
Išnuomojamas 3 kamb. apšildomas butas, apyl. 71 St. ir Washtenaw Ave., vienam arba dviem suaugusiems asmenim. Yra šaldytuvai ir virimo plyta. \$325 į mėn. + „security dep.“ **Kreipitis į Aliną nuo 8 v.r. iki 3 v. p.p., tel. 312-476-8727.**

HELP WANTED

Reikalinga angliskai susikalbanti moteris prižiūrėti du mokyklinio amžiaus berniukus ir gyventi drauge penkias dienas savaitėje. Dėl informacijos: prašau skambinti vakarais **708-448-7279.**

SIŪLOME DARBĄ MOTERIMS!
Prižiūrėti vaikus, senelius, atlikti namų ruošą. Galima gyventi kartu, arba ne. Reikia mokėti susikalbėti angliskai.
Tel. 312-777-9898

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

GERIAU JUOKTIS NEGU VERKTI

VLADO VIJEIKIO linksni pasakojimai

\$8.00. Persiuntimas \$2.75
Tėviškė, 4346 So. Western Ave.
Chicago, IL 60609
Taip pat gaunama Drauge

GERIAUSIOS KELIONĖS Į PABALTIJĄ LIETUVA '94, '95

Kreipkitės į mus — suplanuosime jūsų kelionę. Prieinamiausias kainos Finnair ir SAS oro linijomis „economy“ ir „business“ klasė Viešbučiai ... Automobilių nuomavimas

GO BALTIC

Galite patys susiplanuoti kelionę į Skandinaviją ir Pabaltijį, tik kreipkitės į mus — paaiškinsime apie mūsų naują „City Blocks“ metodą.

tel.: 1-800-451-9511

UNIONTOURS

įsteigta 1931 m.

245 Fifth Ave., New York, N.Y. 10016
Tel. 212-683-9500 Fax 212-683-9511

Midland Federal Savings and Loan Association 75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Apdrausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(1-312) 925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(1-312) 254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400

LAIŠKAI

SUKAKTIES PROGA

Reguliarus laišų skyriaus „Drauge“ niekuomet nebuvo, bet kartas nuo karto redakcija spausdindavo skaitytojų nuomones, pastabas bei pasisakymus. Sukaktuviniam — švenčiant 50 metų jubiliejų — dienraščio numeryje yra keletas tokių pasisakymų ir sveikinimų, kuriuos čia perspausdiname (iš 1959 m. lapkričio 14 d. laidos), o jie daugiausia įdomūs tuo, kad pasisakantieji skaitytojai dar tebeprisimena „Draugo“ gimimą ir dienraštį skaito nuo pirmosios dienos.

Buvusio redaktoriaus Leonardo Šimučio archyve buvo laikomi ir nespausdinti laiški — kiek ilgesni, bet taip pat šiandien įdomūs. Manome, kad vieną dieną verta palikti kasdieninius rūpestis, ginčus ir kitus reikalus, verta grįžti į pačias giliausias mūsų dienraščio istorijos šaknis, iš kurių šie skaitytojai matė išdygstantį lietuvišką dienraštį. Laiškų kalba palikta originali, kaip yra rankraštyje.

Redakcija

GERBIAMIEJI

Pastebėjau, kad renkate pirmųjų „Draugo“ darbuotojų žinias savo jubilėjui, ir mano ten pavarde pastebėjau. Nors tikrų datų neturiu, bet šiek tiek galiu patikslinti.

Atvykęs į Ameriką spalio 30, 1911 metais, skaičiau ir rašinėjau į „Draugą“. Gruodžio mėnesyje 1911 m. kun. Vincas Vizgirda, Wilkes-Barre klebonas, pakvietė mane redaktorių pagalbininku prie kun. Kaupo, kuriam buvo pėr sunku Pittstono parapiją tvarkyti ir kartu redaktoriauti. Kovo mėnesio pabaigoje 1912 metais kun. Kaupas apleido Pittstoną ir išvyko ilgesniam laikui sveikatos pataisyti. Likau vienas redaktoriauti. Man pagelbėjo tuolaikinis „Draugo“ gabus administratorius p. Vasiliauskas. Gegužės mėnesyje 1912 metais kun. Kaupas atsisakė visiškai nuo Pittstono parapijos ir nuo birželio pradžios 1912 m. išimtinai vienas pats pasiėmė „Draugą“ redaguoti. Jam pagalbininkas nebuvo reikalingas, tuomet aš išvykau, pakviestas į Chicago prie „Kataliko“ redakcijos.

Tai tiek istorijos, kuri įvyko Wilkes-Barre.

K. A. Vasys
Worcester, MA

GERBIAMOJI „DRAUGO“ REDAKCIJA

Neseniai Jūs atšventėte savo laikraščio įkūrimo 50 metų sukaktį. Ta proga prisiminėti ir mane, kaip jo pirmąjį leidėją. 50 metų palyginti tai neilgas laikotarpis, bet kiek daug per jį praslinko džiugų ir liūdnų valandų bei įvykių.

Gražiausi mano kunigiškos jaunystės metai prabėgo Amerikos lietuvių tarpe. Svečias kraštas ir iš įvairių Lietuvos vietų surinkti žmonės. Bet mes ten radom bendrą savo tarpe kalbą, nes mus jungė mūsų idėja: „tikiškos brangybės, mokslo, dorumo ir tautos reikalai“. Tam kilniam tikslui negaila buvo jėgų ir pasišventimo. Ir mes, ano meto lietuviai, dirbom, kaip kas galėjom ir mokėjom. Tam mes naudojome visus gerus būdus ir institucijas: šventyklas, mokyklas, organizaciją, gyvą brolišką žodį, lietuviškus spaudinius...

Tam reikalui buvo išleistas ir naujas laikraštis „Draugas“. Aš pats pirmą jo numerį parengiau spaudai ir su vargoninku jį ekspedijavau: dienom ir naktim rašėm jo prenumeratorių adresus. Nors tada mūsų išvargimas buvo didis, bet prisimenu, džiū-

gavom su ašara akyse, kad pagaliau galėsime plačiau prabilti į savo tautiečius, kad su savo mintimis pasieksim jų namus ir širdis.

Anuo metu varge mūs šitas grūdas nenunyko. Su laiku „Draugas“ išaugo, iškerėjo... Dabar „Draugas“ yra daugelio Amerikos lietuvių artimiausias bičiulis. Jų sielose jis kursto, gaivina ir ugdo brangius mūsų tautai idealus. Ir tai jau tęsiasi daugiau kaip 50 metų! Už tat džiugu man šiandien. Ir aš, su laukęs to mielo jubiliejaus, nuoširdžiai sveikinu „Draugo“ leidėjus ir skaitytojus.

Mano mintys dažnai skrenda per Atlantą. Jos lanko tas vietas, kur aš kadaise darbavau ar buvojau; tos mintys kartais nuklysta ir į kitas Amerikos gyvenvietes, kur dar tvinksi bent viena lietuviška širdis. Aš myliu Jus visus ir dėl to Jus visus sveikinu. Kaip „Draugui“, taip ir visiems savo tautiečiams linkiu ilgų metų ir laimingos kloties!

Kan. dr. Vincentas Vizgirda
Kapsukas (Marijampolė)

GERBIAMA DRAUGO REDAKCIJA

Aš skaičiau Drauge, kad jūs ieškote pirmųjų Draugo skaitytojų, tai aš vienas iš tų skaitytojų. Aš skaičiau „Kataliką“, o kai „Katalikas“ sustojo ejęs, pradėjau skaityti „Draugą“. Kai „Draugas“ atsikraustė į 46th ir Wood str., ir aš gyvenau Hermitage gatvėje, aš nueidavau į redakciją ir pasiimdavau šviežią laikraštį. Vėliau, kai persikėliau į kitą vietą, „Draugas“ buvo siunčiamas mano ankstesniu vardu — Vincent Pekewicz, po tam pakeičiau savo vardą į Vincent Petkus. Esu 81 metų.

Vincent Petkus
Chicago, IL

GERBIAMIEJI

Mano vyras Izidorius Nausėda buvo vienas pirmųjų Draugo prenumeratorių. Tuo būdu ir aš jį skaičiau nuo pirmųjų metų per 50 m. Sveikinu jubiliejaus proga.

Antanina Nausėdienė
Chicago, IL

DRAUGO REDAKCIJAI

Skaitydamas Draugą nuo pirmųjų metų (per 50 metų) visada buvau gerai informuotas ir daug išmokau.

Man taip atsitiko, kad prie mūsų Spring Valley, IL, Šv. Onos parapijos klebonu buvo kun. Francisus Walaitis, ir jis gavo Draugo pirmą nemažą siuntinį iš Wilkes-Barre, Pa. Jis nedėdienį bažnyčioje pranešė žmonėms, kad, kas mok skaityti, kad ateitų prie jo pasiimti katalikišką laikraštį ir būtų jo skaitytojai visą laiką. Ir aš nuėjau į kleboniją pasiimti katalikišką spaudą. Priėmė kunigo patarimą — jis man pasakė taip: norint apsiginti nuo visų blogumų, reikia eiti į bažnyčią ir skaityti katalikišką spaudą. Tai aš užsisakiau Draugą ir nuo to laiko nepraleidau iki šiol nei vieno metų — vis užsimoku prenumeratą ir noriu būti Draugo skaitytoju iki paskutinės savo gyvenimo dienos. Netrukus būsiu 75 metų senumo ir Draugas mano gyvenime padarė daug gera.

Draugo vyriausias redaktorius Leonardas Šimutis yra man gerai žinomas, kada jis ėjo mokslus kolegijoje arti Spring Valley. Jis tankiai atsilankydavo lietuvių kolonijoje Spring Valley ir jam iš praeities daug kas žinoma apie mus. Aš, būdamas prastas darbininkas, negaliu nieko parašyti taip, kaip mokyti, gabūs rašytojai, tai ir šita kartą, Gerbiamieji, siunčiu Jums šį trumpą rašinėlį. Linkiu iš tikros širdies katalikų spaudai geriausio pasisekimo ir dar daug metų.

J. Grudis
Spring Valley, IL

VAIDUOKLIŲ GRĮŽIMAS

HENRIKAS KUDREIKIS

Pavartęs bet kurį Lietuvoje leidžiamą laikraštį, matau, kad mėgiamiausia šių dienų tema — užsienio lietuvių grįžimas tėvynėn. Beveik visi nelieta nepaminėję puikios Mariaus Katiliškio apsakos „Išėjusiems negrįžti“.

Nepaprastai vykusiai šią temą nagrinėja buvęs Tėvynės apsaugos rinktinės (žemaičių pulkų) karys Linas Jaunulionis (žiūr. „G.K.“ nr. 31-1994). Pradžioje lyg nedrąsiai jis teigia, kad lietuvių grįžimui iš užsienio politinių priežasčių nėra. Pagal jį, visos Lietuvos partijos ir frakcijos, įeinančios į Seimo sudėtį, yra pasmerkusios buvusią okupaciją. Priėjus prie turto grąžinimo klausimo, straipsnio autorius pripažįsta, jog susigrąžinti buvusią nuosavybę beveik neįmanoma. Iš tikrųjų Lietuvos buka galvė biurokratai pastatė krūvas žabangų net Lietuvos gyvenantiems tremtiniais ir partizanais. Ar nežinau skaityti apie Sibiro tremtinės Antaninos Garmutės nesibaigiančią kovą atgauti savo tėvo namus.

Užsienio lietuvių turto atgavimas — tik svajonė. Pagal galiojantį įstatymą tik iki 1991 m. birželio 18 d. Lietuvoje gyvenantys piliečiai tegali pretenduoti į savo buvusį turtą. Štai ir matosi, kad buvę Sovietų sąjungos piliečiai nepriklausomoje Lietuvoje turi didesnes teises nei į svetimą turtą, negu tautiečiai, atsidūrę užsienyje, į savo turtą, net jeigu ir sugrįžtų gyventi Tėvynėn.

Bet palaukite, Lietuvos spaudoje pilna skelbimų, kur paieškomi kažkur užsienio valstybėse mirę žmogeliai ir jų turto paveldėtojai. Lietuvos gyventojas turi teisę paveldėti turtą užsienyje, tačiau užsienio lietuvis neturi teisės atgauti tėviškes krūmokšnis.

Straipsnio autorius viliasi, jog būsiosios vyriausybės vargu ar pripažins dabartinius turto atgavimo įstatymus. Mačiau taip pat, kad kai kuriuose leidiniuose užmenama, kad teks skųstis Tarptautiniam teismui, nes, negrąžinamas okupanto užgrobtas turtas, reiškia tarptautinių turto įstatymų pažeidimą.

Ekonominis grįžusiųjų gyvenimas būtų daug šviesesnis, negu ten gyvenančių tėvynainių. Pagal Jaunulionį, vienam asmeniui mėnesiui pragyvenimas kainuotų apie 60-80 dol. Lietuvos pensininkai nei pusės

GERBIAMA REDAKCIJA

Noriu pasisakyti, kad aš „Draugo“ skaitytojas esu nuo jo atsiradimo Wilkes-Barre. Tai reiškia, kad aš senas ir pirmas skaitytojas, ir aš iš širdies linkiu, kad „Drauga“ visi skaitytų ir remtų.

Su rimta pagarba
Kaz. Kučinskas
Kingston, PA

GERBIAMA „DRAUGO“ SPAUDA

Aš taipogi noriu pasigirti, kad esu iš pirmųjų Draugo skaitytojų. 1909 metais gyvenau East Boston, Mass, ir nuo to laiko nepersiskyriau su Draugu.

Jonas Stašaitis
Cicero, IL

ne daugiau pageidaujami, kaip ežys gyvačių lizde. Idomu kokio „kelmo“ galvoje kilo sumanymas reikalauti iš Lietuvos grįžtančio užsienio lietuvių įrodymo dokumentą, kad jis tikrai visam laikui paliko gyvenamą kraštą. Pareikalavus Amerikos įstaigoje šio dokumento, prašytojas tikriausiai gautų artimiausio psichiatro vizitinę kortelę. Tokių dokumentų neišduoda nei vienas vakariečių kraštas.

Atrodo, kad kietasprandžiai biurokratai nori prikišti savo nešvarius nagus prie grįžtančio lietuvių pinigų, reikalaudami kalvus popierių, įrodančių jo piniginių pajėgumą. Ar nenumatomi tam tikri mokesčiai? Tiems mūsų tautiečiams, kurie čia neturi artimų giminių, ar priversti gyventi brangiuose, bet blogai aprūpinamuose senelių namuose ar prieglaudose, atrodo, gaunant socialinį draudimą ir pensijas (Lietuvoje dabar išmokamos) reiktų pagalvoti apie grįžimą Lietuvon. Pavyzdžiui, kad ir buvęs paprastas darbininkas su 550-800 dol. soc. draudimu ir pensija, gal 300-450 dol., ir daugiau, pavertus į litus, kas mėnesį gautų apie 3,000-5,000 lt. maždaug aukšto pareigūno, o gal ir Lietuvos kabineto ministro algą. Dėl darbo ir mūsų veikėjai nepageidauja išleisti į savo tarpą pagarsėjusių savo sąžiningumą išeivių — pastebi autorius.

Keliaudamas Lietuvoje, aš turėjau progos pasikalbėti ne tik su buvusiais tremtiniais, partizanais, bet ir su Seimo atstovais bei aukšto ar žemesnio rango dabartinės Lietuvos biurokratais. Išpūdis toks, kad mes

ne daugiau pageidaujami, kaip ežys gyvačių lizde.

Idomu kokio „kelmo“ galvoje kilo sumanymas reikalauti iš Lietuvos grįžtančio užsienio lietuvių įrodymo dokumentą, kad jis tikrai visam laikui paliko gyvenamą kraštą. Pareikalavus Amerikos įstaigoje šio dokumento, prašytojas tikriausiai gautų artimiausio psichiatro vizitinę kortelę. Tokių dokumentų neišduoda nei vienas vakariečių kraštas.

Atrodo, kad kietasprandžiai biurokratai nori prikišti savo nešvarius nagus prie grįžtančio lietuvių pinigų, reikalaudami kalvus popierių, įrodančių jo piniginių pajėgumą. Ar nenumatomi tam tikri mokesčiai?

Tiems mūsų tautiečiams, kurie čia neturi artimų giminių, ar priversti gyventi brangiuose, bet blogai aprūpinamuose senelių namuose ar prieglaudose, atrodo, gaunant socialinį draudimą ir pensijas (Lietuvoje dabar išmokamos) reiktų pagalvoti apie grįžimą Lietuvon. Pavyzdžiui, kad ir buvęs paprastas darbininkas su 550-800 dol. soc. draudimu ir pensija, gal 300-450 dol., ir daugiau, pavertus į litus, kas mėnesį gautų apie 3,000-5,000 lt. maždaug aukšto pareigūno, o gal ir Lietuvos kabineto ministro algą. Dėl darbo ir mūsų veikėjai nepageidauja išleisti į savo tarpą pagarsėjusių savo sąžiningumą išeivių — pastebi autorius.

Keliaudamas Lietuvoje, aš turėjau progos pasikalbėti ne tik su buvusiais tremtiniais, partizanais, bet ir su Seimo atstovais bei aukšto ar žemesnio rango dabartinės Lietuvos biurokratais. Išpūdis toks, kad mes

Lietuvos Savanorių sąjungos pastatytas kryžius Kryžių kalne.

DRAUGAS, penktadienis, 1994 m. rugsėjo mėn. 23 d.

5

iplauktų šimtai tūkstančių dolerių, svarų ar markių.

Ten, prie gūdžių tamsių eglynų, aplankiau savo tėvų giminių, mokslo ir ginklų draugų savo krašto tautos didvyrių-partizanų kapus ir paminklus. Vieną dieną grįšiu ten...

Jei likimas priverstų atsiverti po karšta dykumos žeme, vieną audringą naktį, kai įdūkė vėjai kauks smėlynuose ir tūkstančiai dygliuotų sudžiūvusių krūmokšnių pasileis per dykumą, tuomet mano požeminiai

kaimynai — ispanų konkvistadorai, apačiai ir komančiai, kaubojai, mirę su batais ant kojų, bankų plėšikai ir arkliaavagai pavirs vaiduokliais ir įstels į dūkimo sūkurį, aš pakilsiu ir vaiduokliu grįšiu į savo tėviškes kapus Žemaičių lygumoje.

Nors ir pasikeistų visos sąlygos, išskyrus saulelę senelių, lenktyniaujančių su giltine, dauguma tik vaiduokliais grįš Tėvynėn. Marius Katiliškis buvo ne tik rašytojas, bet ir pranašas.

A.†A.

GENOVAITĖ ŠALUGIENĖ

Klukaitė

Gyveno Orland Park, IL, anksčiau Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1994 m. rugsėjo 22 d., 12 val. naktį, sulaukusi 69 metų.

Gimė Lietuvoje, Utenos apskrityje. Amerikoje išgyveno 29 m.

Nuliūdę liko: vyras Juozas, sesers dukros — Meilė Kondravičiūtė ir Birutė Pečiulis bei kiti giminės.

Priklausė Lietuvių Šaulių sąjungai, Venecuolos lietuvių draugijai, Šakių klubui, Lietuvių policininkų klubui.

Velionė pašarvota šeštadienį, rugsėjo 24 d. nuo 5 iki 9 v.v. ir sekmadienį, rugsėjo 25 d. nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks pirmadienį, rugsėjo 26 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę vyras ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345 arba 1-800-994-7600.

PADĖKA

A.†A.

KAZIMIERAS ČERNIUS

Mūsų mylimas ir brangus Vyras ir Tėvelis mirė 1994 m. liepos mėn. 3 d. Palaidotas liepos mėn. 6 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Nuoširdžiai dėkojame kun. kleb. J. Kuzinskui už velionio lankymą kiekvieną pirmą penktadienį jo ligos metu. Dėkojame kun. Vito Mikolaičiui, aplankiusiam velionį paskutinę jo gyvenimo valandą. Esame dėkingi kun. kan. V. Zakaraskui ir kun. Vito Mikolaičiui už maldas ir užuojautos žodį koplyčioje. Dėkojame agr. Antanui Šantarui ir p. Juozui Masilionui už šiltus atsisveikinimo žodžius koplyčioje.

Dėkojame kan. V. Zakaraskui už gedulingas šv. Mišias ir prasmingą pamokslą ir velionio palydėjimą į kapines. Dėkingi esame sol. J. Vazneliui ir muz. K. Skaisgiriui už giesmes gedulingų šv. Mišių metu.

Nuoširdus dėkui visiems, kurie užprašė šv. Mišias už velionio sielą, prisijuntę gėlių ir pareiškę mums užuojautą skausmo valandoje.

Dėkojame visiems dalyvavusiems laidotuvėse, karstnešiams ir laidojimo direktoriams Donald ir Donald Jr. Petkams.

Nuliūdę liekame žmona ir sūnus.

Mylimai jaunystės draugei

A.†A.

Dr. LIŪDUTEI DIRDIENAI

mirus, palikusiems giliame liūdesy — vyrui PETRUI, sūnui ALGIUI, broliui VYTAUTUI, bei giminėms, reiškiau nuoširdžią užuojautą. Nuliūdusi

Salomėja Skaudienė

Septintajam Ateitininkų Federacijos Vadui ir ideologui,

A.†A.

Filosofui dr. JUOZUI GIRNIUI

mirus, jo žmonai ONAI, sūnams — RAMŪNUI, KESTUČIUI, SAULIUI ir jų šeimoms, broliui ANTANUI bei visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Ateitininkų Federacijos Valdyba

DON'T SPEND IT ALL - SAVE SOME AT
MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608 PHONE (312) 847-7747

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„Draugo“ knygyno paslaugomis ir jame sukaupomomis knygomis, muzikiniiais įrašais, plokštelėmis bei kita medžiaga, domisi svečiai iš įvairių ne tik JAV, bet ir pasaulio vietų. Šią savaitę knygų už didesnę sumą įsigijo prof. Feliksas Palubinskas, Purdue University, Calumet, IN, Mildred, Jagiella, Hebron, IN, prof. Sachiko Hatanaka iš Chubu University, Japonijoje, F. Krumplienė, Chicago, IL ir kiti.

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje praneša, kad ruošiamos vakarienės su LR prezidentu Algirdu Brazausku š.m. spalio mėn. 1 d. vietų skaičius ribotas. Dalyvavimas viename asmeniui — 100 dol. Norintieji dalyvauti, prašome skubiai pranešti LR generaliniam konsulatui iki pirmadienio, rugsėjo 26 dienos 312-582-5478 tarp 9 v.r. ir 4 v. p.p. Konsulato štabas priims rezervacijas ir šeštadienį, rugsėjo 24 dieną, tarp 10 v.r. ir 4 v. p.p. Bilietus prašome atsiimti konsulate iki rugsėjo 30 dienos tarp 9 v.r. ir 4 v. p.p. Pelnas skiriamas konsulatui.

Čikagos lietuviškosios mokyklos, veikiančios kiekvieną šeštadienį Jaunimo centre, direktorė Jūratė Dovilienė. Mokiniai į mokyklą dar gali registruotis nuo 9 val. ryto šį šeštadienį.

Nuotr. Vlodo Žukausko

x Nijolė Kersnauskaitė per „Saulutę“ apsiėmė remti mergytę Mažeikių rajone. Jos netekėjusiai motinai atimtos teisės, o mergytę ir jos sesutę augina svetima moteris. Per „Saulutę“ remėjai paaukvoja \$240 metams (t.y. \$20 per mėnesį) ir įsipareigoja vaikutį remti vienerius metus; paskiau galima rėmimą pratęsti arba nutraukti. Ačiū, „Saulutė“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. TAX ID #36-3003339.

(sk)

x „Rudens simfonija“ — Pasaulio lietuvių centro madų paroda bus spalio 23 d., sekmadienį, 12 val. p.p., Centro didžiojoje salėje. Už pietus ir Madų parodą auka — 25 dol. Status ar pavienes vietas galima užsisakyti tel. 708-301-4260 (čekius siųsti: Kristina Razma, 13632 Potawatami Tr., Lockport, IL 60441).

(sk)

Būrys Lietuvos mokslo institucijų darbuotojų bei vadovų šiuo metu lankosi Purdue universitete, Calumet, IN, kur susipažįsta su administravimo ir kitais rūpimais universiteto tvarkymo aspektais. Tai jau antroji grupė akademikų iš Lietuvos (pernai vasarą buvo atvykusi kita grupė), kurią globoja Verslo vadybos profesorius Feliksas Palubinskas. Jo lydimi „Drauge“ lankėsi svečiai iš Lietuvos: dr. Leonas Kadžiulis, Lietuvos Mokslo tarybos pirmininkas, prof. dr. habil. Stasys Vaitekūnas, Klaipėdos universiteto rektorius, dr. doc. Romualdas Ginevičius, Vilniaus Techninio universiteto Verslo administracijos fakulteto dekanas, dr. Zigmas Lydeka, Vytauto Didžiojo universiteto Kaune profesorius, Bronius Neverauskas, Kauno Technologijos universiteto dekanas. Svečiai gyvai domėjosi dienraščio spausdinimo eiga ir apskritai Amerikos lietuvių rūpesčiais bei džiaugsmams. Purdue universitete jie bus iki šio mėnesio pabaigos, o po to grįš prie savo pareigų Lietuvos mokslo institucijose.

Čikagos lietuviškosios mokyklos, veikiančios kiekvieną šeštadienį Jaunimo centre, direktorė Jūratė Dovilienė. Mokiniai į mokyklą dar gali registruotis nuo 9 val. ryto šį šeštadienį.

Nuotr. Vlodo Žukausko

x Raštinės darbui reikia asmens, mokančio dirbti su kompiuteriu, fax, rašomąja mašinėle, ir vartoti anglų bei lietuvių kalbas. Darbas 20 val. per savaitę gali būti atliekamas ir namie. Asmens žinias siųsti: P.O. Box No. 65, Palos Park, IL 60464.

(sk)

x Bernice Jokubaitis Jacobson, iš Brookline, MA atsiuntė \$50 ir nori globoti vieną našlaitį, Ramūną Kaniauską, Lietuvoje. „Lietuvos našlaičių globos“ komitetas dėkoja naujai globėjai už gerą širdį.

(sk)

x Agota ir Feliksas Valaičiai, JAV LB Socialinių Reikalų Tarybai, atsiuntė \$40 auką ir padėką už teikiamus patarnavimus lietuviams. Dėkojame jiems už auką ir padėką. Įvertinimas skatina ir toliau dirbti padedant kitiems.

(sk)

Auka „Draugo“ paramos fondui— yra lietuviybės laidas ateities kartoms.

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinių mokesčių.

SVEIKINIMAS „DRAUGUT“

Malonu Jus ir redakcijos bendradarbius sveikinti „Draugo“ dienraščio 85-erių spaudos darbo metų sukakties proga. „Draugas“ idėjo didelį įnašą į išsivijus lietuvių visuomeninį, kultūrinį gyvenimą. Sukakties proga prisimename gilią atminties ilgametį „Draugo“ redaktorių Leonardą Šimutį, buvusį Amerikos Lietuvių Tarybos steigėją ir ilgametį ALTo pirmininką, taip pat kun. P. Garšvą, buvusį Amerikos Lietuvių Tarybos narį.

Didžiai vertindami „Draugo“ reikšmingą darbą, ypač šiuo metu, kada spaudai tarpti yra sunkios aplinkybės, linkime „Draugo“ redakcijai ir leidėjams sėkmės ir Ilgiausių Metų.

G. J. Lazauskas, pirm.
Amerikos Lietuvių Taryba

LIETUVA IR TAUTOS ŠVENTĖ SEKLYČIOJE

Pirmas šio mėnesio trečiadienis buvo skirtas Tautos šventės paminėjimui ir šių dienų gyvenimo bei įvykių Lietuvoje nušvietimui. Susirinkusias dalyves ir dalyvius pasveikino Elena Sirutienė, trečiadienį programą vadovė. Ji išskėlė Tautos šventės reikšmę Lietuvai. Jau senaisiais laikais, Vytautas Didysis suprato, kad būti nepriklausomam nuo kitų yra būtinybė valstybės gyvenime. Mums, gyvenant ne savo tėvynėje, šios šventės minėjimas turi suteikti norą dirbti lietuvišką ir krikščionišką darbą, kad lietuviškumas neišblėstų iš mūsų ir mūsų jaunosios kartos.

Popietės programa susidėjo iš dviejų dalių: pokalbis apie politinį ir ekonominį gyvenimą, Lietuvai tapus nepriklausoma ir meninis Tautos šventės minėjimas. E. Sirutienė pakvietė jaunosios kartos atstovą Aidą Palubinską, gimusį ir augusį JAV. Jis yra teisių ir politinių mokslų aspirantas, šiuo metu gilina savo studijas. Jis labai daug laiko skiria lietuviškai veiklai ir yra pasiryžęs visas savo jėgas bei žinias skirti atsikūrusiai Lietuvai. Paskelbus Lietuvai nepriklausomybę, kurį laiką dirbo Vyt. Landsbergio administracijoje, yra gerai susipažinęs su gyvenimu Lietuvoje ir vyriausybės vedama politika. Kalbėtojas pristatė susirinkusiems labai įdomią temą. Buvo paliestos šios sritys: ekonominė, politinė padėtis, politinės partijos, politinės asmenybės, nauji projektai ir ką mums daryti, gyvenantiems už Lietuvos ribų. A. Palubinskas savo mintis labai vaizdiškai ir išsamiai išdėstė popietės dalyviams. Po šio pranešimo buvo prieita prie meninės programos, kurią atliko patys vyresnieji. Links-moji ir nuolatinė Seklyčios

Tautodailininkės Nijolės Dirvianskytės darbų parodos, kurios atidarymas įvyks šandien, 7:30 v.v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, lankymo valandos šeštadienį ir sekmadienį yra nuo 10 val. ryto iki 1 val. p.p.

x Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuširdžiai patars ir patar-naus, duodami komiso nuolaidą, Albinas Kurkulis, tel. 312-360-5530 arba jo sūnūs ir partneriai: Andrius Kurkulis, tel. 312-360-5531 ir Paulius Kurkulis, 312-360-5627, dirbą su Oppenheimer & Co., Inc. Chicagoje. Iš kitur skambinkite veltui: tel. 1-800-621-2103.

(sk)

x TRANSPAK TALPIN-TUVAI į Lietuvą su siuntiniais siunčiami kas savaitę. Skubiems siuntiniams — air cargo. Pervedami pinigai doleriais. Pasirinkimas maisto siuntinių nuo \$29 iki \$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk)

x ARAS ROOFING Arvydas Kiela Dengiame ir taisome visų rūšių stogus Tel. 708-257-0746 Skambinti po 6 v.v.

talkininkė Ona Lukienė labai jausmingai paskaitė B. Brazdžionio eiles. Poetas Apolinaras Bagdonas prisistatė su specialiai šiai šventei parašytomis eilėmis. Gražina Matulevičienė padeklamavo savo sukurtas eiles tėvynei Lietuvai prisiminti. Nuolatinė Lietuvos lankytoja, ilgametė Brighton Parko gyventoja, turinti nepaprastą atmintį, Agota Šuopienė, padeklamavo su tėvynės ilgesiu surištus poetinius sakinius.

Prie šių menininkų Tautos šventės paminėjimo proga prisijungė prof. Antanas Balašaitis, svečias iš Lietuvos. Šiuo metu jis dirba Lituanistikos tyrimų centre. Jis yra civilizuotų kraštų kalbų mokslininkas ir dėsto Vilniaus universitete. Kaip mokslininkas, peržvelgė Tautos šventės atsiradimo prasmę ir kvietė visus būti pasirušiusius kovoti dėl Lietuvos laisvės. Taip pat priminė įvykius, kai Lietuva buvo engiama komunistų ir rusų okupantų.

Turėjome svečių ir iš Kanados. Tai kun. Kazimieras Ambrasas, SJ, atsiųstas iš Lietuvos sielovados darbui. Jis labai jautriai papasakojo patirtus išgyvenimus komunistų valdymo metu. Tik meilė Dievui ir pasiaukojimas Jo duotiems įstatymams bei nepalaužiamas prisirišimas prie tėvų žemės suteikė jėgų nugalėti kliūtis ir atstatyti Lietuvai nepriklausomybę.

Popietės dalyviai buvo labai patenkinti pateikta programa ir ilgaus plovimais išreiškė padėką jos pravedėjams.

Kaip visada, po kultūrinio maisto reikėjo duoti ką nors ir kūnui. Tą paskirtį atliko Seklyčios šeimininkės. Ačiū ir Elenai Sirutenei už nuolatinį rūpestį mūsų vyresniaisiais.

A. Paužuolis

KOMP. VL. JAKUBĖNO DRAUGIJOS VEIKLA

Čikagoje jau daugiau negu dešimtmetis veikia komp. Vl. Jakubėno draugija, kurios tikslas yra rinkti, saugoti ir populiarinti šio žymiojo muziko kūrybą už Lietuvos ribų ir Lietuvoje. Tas sėkmingai daroma ir šios draugijos veikla plečiama, ypač

Dalis publikos, dalyvavusių ALTo gegužinėje rugsėjo 5 d. Aldonos ir Anio Grinių sodyboje. Nuotr. J. Šidlausko

„Draugo“ administracijos personalas 1959 m., aukinio jubiliejaus sukakties proga. I eil. iš kairės: Juozas Remigijus Valaitis, kun. Antanas Miciūnas, MIC, marijonų „Draugo“ namo viršininkas; Stefanija Jonutienė; II eil.: Andrius Daugirdas, Dalia Santaraitė, Janina Osbal, Eugenija Daugirdienė. Administracijai dar priklausė kun. Albinas Spurgis, MIC ir Matas Pulauškas, MIC.

LIETUVOS VERSLININKAI „SAULUTĖS“ VAKARONĖJE

Lietuvos našlaičių globai JAV veikianti „Saulutės“ organizacija, vadovaujant Andrei Tijūnėlienei, rugsėjo 15 d. Balzeko muziejaus salėje suruošė vakaronę su JAV viešintiais Lietuvos verslininkais. Jie atvyko kartu su „Kursėnų kaimo kapela“, kaip šio liaudies ansamblio mecenatai.

Vakaronėi vadovavo Indrė Tijūnėlienė, sveikindama svečius ir Lietuvos verslais besidomintčius klausytojus. Pirmasis kalbėjo Julius Nemunis, Mažeikių „Nafta“ komercijos skyriaus viršininkas. Jis glaudžiai papasakojo apie „Naftos“ įmonę, kuri gamina 12 milijonų tonų skysto kuro per metus, turi 2,500 darbuotojų ir su 500 pagalbinių ūkio vienetų išlaiko Lietuvoje gražiausius kultūros rūmus bei savas mokyklas.

Lietuvos išdo 30 procentų pa-

monografija apie Vl. Jakubėną, turinti 350 psl. Visi tie darbai pareikalavo daug pinigų ir draugija žada skelbti lėšų telkimo vaju, norint šiuos ir kitais įsipareigojimai, dėl ko jam neįmanoma tęsti savo veiklą draugijos valdyboje. Dr. Šimučiai buvo padėkota už jo įnašą draugijai.

Be to, buvo nutarta į valdybą pakviesti du aktyvius muzikos pasaulioje darbuotojus: sol. Aldoną Buntinaitę ir dirigentą Arūną Kaminską. Jiems suteiktas įsipareigojimas, dabar ji pasipildė naujomis pajėgomis ir bus galimybė tęsti veiklą dar geriau ir našiau. O artimiausiu laiku — 1995 m. Čikagoje numatomas plačios apimties komp. Vl. Jakubėno kūrinių koncertas.

Taip pat pasidžiaugta, kad Lietuvoje jau išspausdinti du kompozitoriaus dainų rinkiniai: „Jėzau, Tu mano gyvybė“ ir „Už jūrų marių“. Šiuo metu yra spausdinamas didžiausias apimties (92 psl.) gaidų sąsiuvinis „Vai eičiau, aš eičiau“. Taip pat spausdintu atiduota ir

(eš.)

jamų ateina iš Mažeikių „Naftos“. Įmonė buvo pastatyta 1979 metais. Visi įrengimai yra iš Sovietų sąjungos, gamina pasaulinės rinkos dyzelio kurą, A-92 benzina, bet negali gaminti vakarietiško „Premium“ benzino. Tam reikalingi įrengimai iš Vakarų. „Nafta“ turi glaudžius ryšius su Prancūzijos naftos produktų gamintojais. Ten stažuojasi ir „Naftos“ techninis personalas, kurį dabar sudaro lietuviai. „Nafta“, su 5 milijonų dolerių paskola iš vakarų, finansuoja ir Būtingės tanklaivių prieplaukos statybą, kuri prasišė 1995 m. pavasarį. Dabar nafta teka iš Rusijos.

Antrasis vakaronės kalbėtojas buvo Adolfas Klemauskas, „Daugelio statybinių medžiagų“ generalinis direktorius. Jo vadovaujama įmonė gamina keramines plytas bei kitas statybines medžiagas ir yra didžiausia statybinių plytų gamintoja Pabaltijje. Gamykla turėjo 1800 darbininkų, bet dabar turi tik 1000, nes valstybei ir privatiems asmenims pritrūko lėšų statyboms, o kainos padidėjo iki 30 kartų per du metus. Gamykla privatizuota prieš 1.5 mėnesio su 700 akcininkų. Turi 4-5 rūšių gaminius. Vakarų lygis gamyboje dar nepasiektas, tačiau to siekiama, besimokant Italijoje, Danijoje, Vokietijoje, iš ten perkant naujus įrengimus.

Trečias kalbėtojas buvo Jonas Damkus, elektrinių apsaugos sistemų gamybos „Mistralis“ firmos vadovas Šiauliuose. Greita apsaugos gaminių, firma prekiauja žuvismis iš Anglijos.

Ketvirtuoju kalbėtoju buvo Vytautas Rickus, UAB „Privatizacijos“ bendrovės pirmininkas Klaipėdoje. Jo vadovaujama bendrovė superka iš valstybės nekilnojama turtą ir jį perparduoda privatiems asmenims. Paklausus, ar bendrovės perkami namai yra tikrai valstybės nuosavybė, o ne nusavintas žmonių turtas, — atsakymas buvo, kad perkamas tik valstybei priklausantis turtas.

Gal visiems Lietuvos verslininkams bendras klausimas buvo, ar pagal Vakarų, ypač JAV standartus, Lietuvoje yra apdraudus bendrovės? Ar verslininkai jomis naudojasi? Atsakymas buvo, kad apdraudus bendrovių Lietuvoje dar nėra. Pati įmonė turi visą atsakomybę.

Gaila, kad ne visi kalbėtojų pranešimai buvo ne komercinio pobūdžio, pagal Vakarų standartus, bet tik trumpi, neplaningi papasakojimai apie savo įmonę.

Bronius Juodelis